

De Vriend der Zondagsschool.

Een woord van welkom.

Welkom in dit nieuwe jaar
Lieve kleine vrienden!
Mochten wij maar steeds elkaar
's Zondags samen vinden.
Om te spreken van den Heer,
Goed te luistren elken keer!

In het afgelopen jaar
Kwam Zijn liefde ons tegen,
En ook nu weer staat Hij klaar
Met Zijn rijksten zegen.
Letten wij dan steeds op Hem,
Altijd luistrend naar Zijn stem!

De Christelijke School in Mallawi. (Opper-Egypte.)

Een school in Egypte.

't Is tegenwoordig haast overal oorlog.

Daarvan hebt ge allen wel thuis of op school iets gehoord.

Zelfs in Palestina, het land, waar de Heere Jezus geboren is, wordt nu gevochten, en is er, ten gevolge van den oorlog, hongersnood. En ook in Egypte, waar de Israëlieten vroeger zoo lang geweest zijn, en waarheen de lieve Heiland, kort na Zijn geboorte, gevlucht is, is het nu lang niet rustig. Wie weet wat er nog in die landen gebeuren zal! Wel hooren we van vreeselijke dingen in onze dagen, niet waar? Zooals onlangs van die aardbeving in Italië, waardoor opeens wel vijftig duizend menschen om het leven kwamen.

Doch ik wil u niet over den oorlog spreken, en over al de gruwelen, die in onzen tijd geschieden.

Neen, ik wil u liever eens meenemen naar Egypte om u daar in een vredige omgeving te brengen. In werkelijkheid zou dit nu in oorlogstijd niet zoo gemakkelijk gaan. Want zendelingen en zendingzusters, die daar werkten in het Evangelie, zijn al vanwege den oorlog en uit vrees voor de Turken van hun standplaats geweken en naar Europa gereisd. Maar in gedachten, op papier, kunnen we overal wel heenreizen, niet waar?

Zie zoo, nu breng ik u dan maar opeens waar we wezen moeten: in een Egyptische school, die gehouden wordt door een paar juffrouwen, die den Heere Jezus liefhebben, en naar Egypte zijn gegaan om kinderen te vertellen van den Heiland, maar ook om ze lichamelijk wel te doen: ze te reinigen en op te voeden, en daarin de Egyptische moeders te helpen, die hiervan zoo weinig begrip hebben.

Wil ik jullie nu door een van die juffrouwen zelf maar eens laten vertellen, hoe het daar op school gaat? Maar bekijkt dan eerst eens die kinderen op ons plaatje! Hoeveel zijn er? Telt ze maar eens. Er zijn er, volgens de juffrouw, méér op school. Dus waren er zeker eenigen thuis gebleven, toen de foto genomen werd. Dat zullen de kinderen, die er nu niet opstaan, wel jammer gevonden hebben!

„Ongeveer zeventig meisjes gaan op onze school. Elken morgen zijn ze precies om kwart voor achten aanwezig. En wel . . . goed gewasschen en ordentelijk gekleed! Dat liet vroeger heel wat te wenschen over, en het is haast ongelooft, dat zij zoo spoedig zich gewend hebben aan orde en zindelijkheid. Het kwam er immers niet op aan, of een meisje gewasschen werd! Het was jammer van den tijd, dien men er aan besteedde! Maar wij hebben het ze nu geleerd. Ze werden of naar huis gezonden — en dat vonden

ze vreeselijk! — of we lieten ze door Arminius, onze knecht, onder de pomp met borstel en water flink onder handen nemen.

„Zoodra we 's morgens handen, gezichten en kleeding „geïnspecteerd” hebben, begint de school. Eerst met gezang, dan volgt gebed, en daarna Bijbelsch onderwijs. Zonder uitzondering betoonen de kinderen daarbij groote opmerksaamheid.

„Doch overigens is het schoolhouden met deze Egyptische kinderen lang niet eenvoudig. Met de grootste gestrengheid zijn ze nog haast niet rustig te houden. 't Schijnt voor hun opgewonden temperament onmogelijk te zijn om stil te zitten.

„Geregelde antwoorden worden bijna niet gegeven. Bij ons steekt ge eerst den vinger op, of laat ge aan uw houding zien, dat ge het antwoord weet. Maar daar hebben de Egyptische kinderen geen geduld voor. Als ze iets weten, dan moet het er ook terstond uit! Luid roepen ze dan het antwoord door de klas.

„De kinderen houden veel van de school. Eenige moeders kwamen tot ons en zeiden: „Wat is dat toch met uw school? Den heelen dag worden we er door van 't werk gehouden! Als het nog donker is, roept ons meisje al: Moeder! opstaan! u moet mij nog wasschen, borstelen en schoone kleeren geven, want ik moet naar school!” Onze school is dus meteen een school

voor de Egyptische moeders. Het was hun gewoonte, de kinderen maar eens per week te wasschen! Nu is het hun vreeselijk onaangenaam, die gewoonte te moeten laten varen. Doch later, als ze de gevolgen zien, zullen ze wel blij wezen.

„Want gedurende het halve jaar, dat hun kinderen op onze school gaan, zijn deze al heel wat veranderd, zoodat men ze bijna niet herkent; en hebben ze ook al heel wat geleerd. Als ge nu de school binnenkomt, ziet ge geen vervuilde kinderen met zieke oogen, maar zindelijke kinderen met opgewekte gezichten, en grooten en kleinen staan op, slaan met de rechterhand tegen de rechterslaap, en roepen u hun groet toe: „Naharak saïdel!” dat wil zeggen: „Uw dag zij gelukkig!” *(Wordt vervolgd.)*

BRIEVEN.

Beste Neefjes en Nichtjes!

In het oude jaar hebben we u gevraagd of gij gegroeid zijt. Wat zoudt ge er van denken, als gij nu in het nieuwe jaar uzelf eens de vraag deedt: „Wat moet ik doen?”

Wij vertellen u in dit nummer het een en ander over een Egyptische school. De meisjes, die er heengaan, luisteren over het algemeen heel goed naar al wat hun daar verteld wordt. Zoo is het ook met de jongens en meisjes, die de Zondagsschool bezoeken.

ken, welke nu zoo ongeveer een jaar geleden in hetzelfde plaatsje Mallawi is opgericht. Op zekeren Zondag kwam een jongen tot een der juffrouwen, die de kinderen vertelt, en vroeg: „Is het óók zonde, om, als ik twist gehad heb met een anderen jongen, nu heel boos te zijn op elkaar? Bedroeft dit den Heere Jezus? Moeten wij ons met elkaar verzoenen? En zal de Heere Jezus dan blij zijn?” — „Zeer zeker,” luidde het antwoord. — „Goed,” zei de jongen zacht, als tot zichzelf, „dan moet ik het doen.” En hij keerde zich om, liep op een jongen toe, reikte hem de hand en gaf hem een kus van verzoening. — De onderwijzers, die dit bijwoonde, was er door aangedaan. Want zij zag, hoeveel strijd het den sterken jongen kostte, aldus te handelen. Maar hij deed het, omdat de Heere Jezus het wilde. Is dat niet een mooie overwinning van dezen jongen op zichzelf?

Welnu, dit kleine voorval geeft u een antwoord op uw vraag: „Wat moet ik doen?” Gij moet doen, wat de Heere Jezus wil, al is het nóg zoo moeilijk, al kost het u nóg zoo veel strijd. Wat zal het hart van dien bruinen Egyptischen jongen verblijd zijn geweest, dat nu zijn Heiland niet langer *bedroeft* over hem was, maar *blij*. En wilt gij den Heere Jezus bedroeven? Gij wilt toch alléén doen wat Zijn hart tot vreugde kan zijn?

Denkt over deze vraag en dit antwoord eens na!

Wilt ge nu nog een brief lezen, die een vader van het oorlogsveld geschreven heeft aan zijn zoontje? Deze vader strijdt op het oogenblik in Frankrijk. Maar hij denkt natuurlijk aan zijn vrouw en kinderen, en bidt voor hen. Behalve dat, tracht hij ook

door briefjes aan zijn kinderen nog iets voor hen te zijn. En misschien kan dit briefje, hetwelk ik hier voor u opneem, ook voor u nog tot een zegen zijn. Luistert maar eens!

„Mijn lieve Alfred!

Met je kaart was ik heel blij. Ik hoop, dat het je nog goed gaat, als je dit briefje van mij krijgt. Ik ben telkens blij als ik aan je denk, en dank den lieven Heiland dikwijls, dat hij jou en de anderen tot nu toe in gezondheid heeft bewaard. Moeder heeft mij geschreven, dat je gehoorzaam bent, en het deed mij goed, dit te hooren.

„Lieve Alfred, wees ook verder vriendelijk en gehoorzaam, want dat wil de Heer. Als je gehoorzaam jegens Moeder bent, eer je je ouders. En kinderen, die dat doen, worden door God gezegend. Lees Ef. 6 : 1—3 maar eens. Daar wordt aan kinderen, die hun ouders liefhebben, een lang, gezegend leven beloofd. Maar weet je wel, dat de Heere Jezus je nog veel meer wil schenken, dan een lang, gezegend leven op aarde? Hij wil je het *eeuwige* leven geven. En dit zal Hij doen, als je tot Hem komt en Hem je zonden belijdt. Daarvoor ben je niet te jong, want er staat geschreven: „Die Mij vroeg zoeken, zullen Mij vinden.”

„Ik wou, dat je eens een dagje hier bij mij kon zijn. Wat zouden we elkaar dan veel te vertellen hebben! Maar wij moeten wachten tot de Heer mij weer gezond thuis brengt.

„Met een hartelijken groet en kus,

Je hartelijk liefhebbende
VADER.”

Een ernstig schrijven, niet waar?
En nu, neefjes en nichtjes, weest hartelijk gegroet tot een volgende maal.

Uw U liefh. OOM.

BIJBELSCHE VRAGEN.

1. Welk handwerk oefende Noach uit, toen hij de ark had verlaten?
2. Welke droevige gebeurtenis lezen we van Noach?
3. Hoe gedroegen zich Noachs zonen en wat waren de gevolgen van hun gedrag?
4. Waarom wilden de menschen een hoogen toren bouwen?
5. Hoe verhinderde God dezen bouw?
6. Wat beteekent het woord *Babel*?

De eerste toren.

Wat zal het heerlijk geweest zijn voor Noach en de zijnen, toen zij uit de ark mochten

gaan, en weer vasten grond onder de voeten kregen! O ja, ze zullen wel bedroefd zijn geweest, toen ze de verlaten aarde zagen. Maar toch ook zal grootedankbaarheid

hun hart hebben vervuld, dat zij bewaard waren geworden door de oordeelen heen, en dat zij nu de

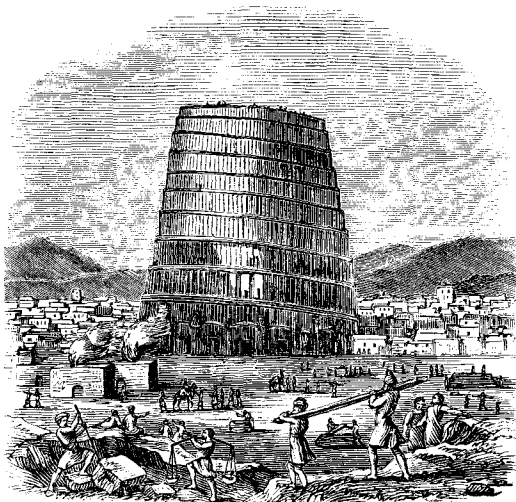
trouw van God zoo zichtbaar ondervonden, en bovendien nog een regenboog in de wolken kregen, als een teeken van Gods verbond met den mensch, dat de aarde nooit meer vergaan zou door zulk een schrikkelijken zondvloed.

Neen, God vergeet Zijn belofte niet! Maar vergeet de mensch nooit wat hij aan God belooft? Helaas ja! Toen Adam en Eva in den heerlijken hof van Eden waren, vergaten zij, dat zij gehoorzaamheid verschuldigd waren aan hun Schep- per, die hen zoo rijkelijk had gezegend. En nu Noach en de zijnen op de aarde wandelden, die als nieuw voor hen was, vergaten zij en hun geslacht zoo spoedig wat zij te danken hadden aan God, die Zijn genade hun zoo rijkelijk had verleend.

Dat begon al heel spoedig bij den jongsten zoon van Noach. Ge weet nog wel, hoe de drie zonen van Noach heetten?

Sem, Cham en Jafeth. In deze volgorde noemt de Schrift

ze telkens. Maar zoo was de volgorde hunner geboorte niet. Ergens anders lezen we in den

Bijbel, dat Jafeth de grootste was, en Cham de kleinste. En als er in de Schrift gesproken wordt van den grootsten en den kleinsten zoon, wil dit altijd zeggen de oudste en de jongste. Dat ze in andere volgorde worden opgenoemd, heeft dan ook een andere reden, die ge nu niet kunt begrijpen. Maar een feit is het, dat de eigenlijke volgorde is: Jafeth, Sem en Cham.

Wat gebeurde er nu met dezen jongsten zoon van Noach? Wel, Noach zelf deed iets, dat niet goed was. Hij begon dadelijk een akkerman te worden. Geen wonder, want om te oogsten, moest er gezaaid en geplant worden. Onder anderen plantte hij ook een wijngaard. En toen nu de druiven rijp waren, perste hij ze uit, liet het druivensap gisten, en dronk van den wijn. Misschien heeft hij de kracht van de zon niet gekend, toen deze het druivensap bescheen, en deed gisten; misschien heeft hij niet geweten, dat de wijn, dien hij uit de druiven verkreeg, zoo koppig was; misschien ook wist hij dit alles, maar dronk hij te veel. Hoe ook, Noach werd *dronken*. Hoe vreeselijk! Hij was zulk een innig vroom man. En nu wist hij niet meer wat hij deed. Nu trok hij zijn kleeren uit, en lag daar zóó in het midden zijner tent. Dit was heel droevig. Maar het bepaald zondige zou nu nog komen. En wel door zijn jongsten zoon verricht.

Cham kwam de tent binnen, en in plaats van, als een rechtgeaard zoon, bedroefd te zijn, en een kleed

te werpen over zijn vader, opdat niemand deze schande zou zien, liep hij spottend-lachend weg om zijn broers te halen. Doch gelukkig waren deze anders gezind. Zij eerden hun vader; gelijk God dit wil. Daarom namen zij dadelijk een kleed, en toen zij dit over hun vader wierpen, wilden zij niet eens kijken, maar liepen achterwaarts toe, opdat zij zóó de naaktheid van hun vader bedekten.

Toen nu Noach tot zichzelf kwam, merkte hij, wat zijn jongste zoon hem gedaan had, en door den Geest van God geleid sprak hij toen een vloek uit over diens geslacht, en tevens een zegen over zijn beide andere zoons.

Ach, had Cham zich maar bedacht, eer hij deed zooals hij deed! Nu werd niet alleen hij gestraft, maar zelfs zijn zoon en zijn gezin en zijn heele geslacht moesten de gevolgen dragen van zijn niet eeren van zijn vader, evenals door Adams ongehoorzaamheid diens geheele geslacht moest lijden. Denkt gij er wel eens aan, dat gij, wanneer gij ongehoorzaam zijt, niet alleen God bedroeft, maar ook treurige gevolgen doet komen over uzelf en dikwijls over vele anderen?

Maar niet alleen Cham vergat hetgeen God wilde, en achtte niet op de genade, hem bewezen: zoodra er meerdere menschen waren, week men al meer van God af. Het eerste, waartegen men gezamenlijk zondigde, was het gebod des Heeren: „Vervult de aarde!”

Want toen Noachs zonen vele kinderen hadden gekregen, en deze weer kinderen en kleinkinderen, en er na verloop van drie honderd jaar zooveel menschen waren, dat zij zich hoe langer hoe meer uitbreidden op aarde, begonnen zij er over te denken, of zij niet iets konden doen, waardoor voorkomen werd, dat zij op aarde verstrooid werden. Dat was dus lijnrecht tegen 's Heeren wil; zij wenschten bij elkaar te blijven, en God wilde, dat zij de aarde vervullen en overal bearbeiten zouden.

„Maar misschien wisten zij niet, dat God dit gezegd had?” zegt gij. Ik geloof, dat zij het wel wisten, want Noach en zijn zonen leefden nog, en zeer zeker heeft de een aan den ander verteld, hoe alles is geschied en wat er alles was gezegd. Maar bovendien, *als* zij het niet geweten hadden, hadden zij toch, alvorens iets nieuws te ondernemen, eerst moeten vragen of dit goed was in de oogen des Heeren. Dit deden zij echter niet. Toen zij hoe langer hoe verder naar het Oosten togen, en eindelijk in een groote vlakte kwamen in het land Sinear en aldaar woonden, en zij bemerkten, dat de grond daar zeer geschikt was om steenen te bakken, stelden zij elkander voor, daar een stad te bouwen en een toren, welks opperste in den hemel reikte. Wij lezen, dat zij *een ieder tot zijn naaste* zeiden: „Kom aan, laat ons tichelen strijken en wel doorbranden, en laat ons voor ons

een stad bouwen, een toren, welks opperste in den hemel zij, en laat ons een naam voor ons maken, opdat wij niet misschien over de gansche aarde verstrooid worden.” Zij vroegen dus niet, wat God dacht, maar zij spraken tot elkander. 's Heeren raad hadden zij niet noodig. En dat was verkeerd. Dat liep ook verkeerd af. Want we moeten niet alleen gehoorzamen, als God een gebod heeft gegeven, maar ook wachten totdat Hij zegt wat we doen moeten. Toen de duivel eens aan den Heere Jezus verzocht om steenen in brood te veranderen, weigerde Hij dit, omdat Hij geen gebod van Zijn Vader had ontvangen.

Het ergste was echter, dat zij, nu zij Gods gedachte niet vroegen, iets deden, dat geheel en al tegen Gods gedachte was, gelijk zij wisten of althans konden weten. Tot Adam en tot Noach had God gezegd, dat de menschen de aarde vervullen moesten. Maar zij wilden zichzelf een naam maken. Evenals Adam en Eva, die ook zichzelf zochten; die wilden worden gelijk God. Dit is altijd een gruwel in de oogen van God. Als de menschen zich een naam *willen* maken, door geleerdheid of welsprekendheid, door uitgebreiden handel of door een voorname plaats in de wereld, ja, zelfs door godsdienstigheid, dan komt God hen tegen. Want God wederstaat de hoovaardigen.

Daarom lezen wij dan ook, dat God dezen arbeid van den mensch

verstoorde. De mensch had gezegd: „Kom aan, laat ons!” En God, die nederkwam om te bezien wat de menschen deden: de stad en den toren, die zij bouwden, zeide ook: „Kom aan, laat ons!”

Hoe ver de menschen toen reeds gevorderd waren met hun toren, weten we niet. Misschien had hij al een flinke hoogte bereikt. Later heeft men bij Babel een onafgebouwden toren opgegraven, waarvan men gelooft, dat het deze toren is. Maar hoe ook, we weten, dat alle handen druk aan het werk waren. Eenigen streken tichelen, anderen doorbrandden ze, weer anderen bouwden er mede. En toen — opeens kwam een ongeziene bezichtiger van het werk, dien zij niet om raad hadden gevraagd, en Hij maakte een einde aan hun bouwen. Wij lezen: „Toen kwam de Heere neder om te bezien de stad en den toren, die de kinderen der menschen bouwden. En de Heere zeide: Ziet, zij zijn eenerlei volk, en hebben allen eenerlei spraak; en dit is het, dat zij beginnen te maken; maar nu, zou hun niet afgesneden worden al wat zij bedacht hebben te maken? Kom aan, laat ons nedervaren, en laat ons hunne spraak aldaar verwarren, opdat een iegelijk de spraak zijns naasten niet hoore.” En zoo als God sprak, geschiedde het ook. Met de eendracht, buiten God om, was het gedaan. Het trotsche plan werd verijdeld!

Welk een dag zal dat geweest

zijn, toen de vader den zoon, de oom den neef, bureu en vrienden, arbeiders en opzichters elkander opeens niet meer konden verstaan! De een kon tot den ander niet meer zeggen, wat hij wilde. Verzocht iemand een ander om steenen aan te brengen, dan haalde deze de schouders op, of kwam met iets anders. Het was een groote verwarring! Zoodat zij moesten ophouden de stad en den toren te bouwen, en over de gansche aarde werden verstrooid. De stad, voorzoover deze reeds gebouwd was, kreeg den naam van Babel. En Babel beteekent verwarring.

Zoo zien we, dat de zonde altijd verwarring brengt. Dat was zoo in het Paradijs. Dat was zoo in Noachs dagen. Dat is nu zoo. Laat ons dan de zonde vlieden, en altijd vragen naar hetgeen God wil.

De gevolgen van deze zonde in Noachs dagen ondervinden wij thans ook nog. Daarom kunnen we niet met alle menschen spreken.

Toch zullen eenmaal ook deze gevolgen der zonde weggenomen worden. Op den Pinksterdag is daarvan al iets gezien. Want opeens konden de discipelen in talen spreken, die zij nooit hadden geleerd. Maar in den hemel zal dit nog veel heerlijker worden aanschouwd. Want allen, die in Jezus gelooven, zullen dan als ééne familie van verlost en uit alle geslacht en taal en volk en natie als uit één mond en met ééne stem het nieuwe lied zingen!

De Vriend der Zondagsschool.

Helpt elkander.

Hoog in de lucht, eenige duizenden meters boven den grond, verheft zich sedert eeuwen op een berg in Zwitserland een groot, somber gebouw. Het is het beroemde St. Bernards-klooster, waarin men-

schen wonen, die, behalve hun gewone kloosterwerkzaamheden, de schoone taak vervullen van hulp verleenen aan ongelukkigen.

De bergstreek namelijk, waarin dit klooster gelegen is, wordt telken jare in den zomer door een groot aantal vreemdelingen bezocht. De omstreken zijn prachtig, grootsch,

doch ook zeer gevaarlijk. Zoover het oog zien kan, ontdekt het niets dan steile rotsen en spleten, met eeuwige sneeuw bedekt.

Groote gevaren zijn dan ook verbonden aan het maken van tochten in deze streek, en heel licht kan het gebeuren, dat een reiziger verdwaalt, van zijn gezelschap afraakt, den gids uit het oog verliest, en zoo den goeden weg niet kan terugvinden. En als dan de storm opsteekt en de sneeuw met wilde vaart door de lucht jaagt, gebeurt het meermalen, dat een arm reiziger insneeuwt, onder de van de bergen afrollende sneeuw wordt bedolven, of door koude en uitputting in de sneeuw neerzinkt. Doch juist dan is er werk voor de

De St. Bernardshond.

monniken, en... voor hun trouwe helpers, *de St. Bernardshonden*. Zonder deze trouwe dieren zou reeds menig reiziger omgekomen zijn.

Het zijn groote, sterke dieren, door God met een uitstekend reuk-orgaan begaafd, en door hun meesters afgericht in het opsporen van verdwaalden. Zij snuffelen overal in de sneeuw rond, en hebben zij iets gevonden, hetzij een schoen, een hoed, een slip van een jas, die uit de sneeuw uitsteekt, dan keeren zij luid blaffend naar hun meesters terug, en wijzen hun de plaats, waar de vaak bewustelooze reiziger ligt. En de monniken weten dan wel verder met den ongelukkige te handelen. Doch ook worden de honden dikwijls alleen uitgestuurd, als het weer zóó onstuimig en guur is, dat de monniken niet uit durven. Zij dragen dan aan den hals een fleschje wijn, opdat de verdwaalde zich dadelijk kan versterken.

Ons plaatje toont u een St. Bernardshond, die blaffende zijn meester roept, omdat in de diepte een man ligt, die hulp noodig heeft, en hij zal geholpen en trouw door de monniken verpleegd worden.

Een heerlijk werk, niet waar? dat hier door mensch en dier wordt verricht: verongelukten redden! Het is het werk van den barmhartigen Samaritaan. Ge weet wel, dat daar ook mensch en dier bezig waren om een armen gewonde wel te doen.

S A K I J E.

Omtrent de school in Egypte, in Mallawi, waarover ik u de vorige maal sprak, vertelt de juffrouw, die er zelve onder de kinderen werkte, nog het volgende:

„Aardig is het, de kinderen in de tusschenkwartiertjes te zien, als ze buiten mogen spelen. Zelfs dan houdt hun ijver om te leeren niet op. Zij wandelen dan over de plaats bij groepjes van twee of drie, en zeggen nog eens het zoo juist geleerde voor elkaar op.

„Het zou mij te ver voeren, u over al die kleine en grootere kinderen elk afzonderlijk iets te vertellen. Maar voor één wil ik toch een uitzondering maken, namelijk voor onze **Sakije**.

„Daar ziet ge haar vóór u met haar wilde bos haar en haar schitterende oogen en vroolijk lachend gezicht! Het is een Mohammedaansch meisje. Haar ouders zijn arm en beiden bijna geheel blind. Zij is opgegroeid als een wilde, we kunnen wel zeggen: tusschen het vee in. Want het is hier niet zeldzaam, dat kinderen hun verblijf hebben in de ruimte waar het vee vertoeft. Zoodra Sakije een van ons zag, nam zij de vlucht. Zij was bang voor die groote „zendingsvrouwen,” vooral voor die eene met de blauwe oogen! Doch langzamerhand begon de kleine

wilde van ons te houden. Het gelukte ons, wat op vertrouwelijken voet met haar te geraken, en zie — op zekeren dag verscheen zij werkelijk netjes gekleed en gewasschen, op 'onze school. Ze ging dadelijk

tusschen de andere kinderen in zitten, en toonde grooten ijver. Ze leerde teksten uit het hoofd, en spoedig kende ze reeds Psalm 23 geheel van buiten. Wat was het heerlijk voor ons, haar groote, verbaasde oogen te zien, als de onderwijzeres haar van Jezus vertelde, en van het leven van den Heiland hier op aarde!

„Hoe Sakije van onze school hield, toont wel het volgende. Op zekeren dag werd zij door de onderwijzeres weggestuurd, omdat zij zich niet gewasschen had. Tot onze groote verwondering kwam zij reeds een uur later schoon gewasschen en netjes gekleed terug. Met een gelukkigen lach op het gezicht vertelde zij: „Ik heb moeder net zoo lang lastig gevallen tot zij zeide: „Ik zal je wasschen en kammen, als je eerst onze verloren duif terugbrengt.” Toen heb ik overal gezocht, en het dier teruggebracht.” Niemand begreep, hoe ze de duif zoo spoedig gevonden had. Maar de liefde tot de school deed haar vindingrijk zijn.

„Toch hebben we, helaas! Sakije niet op school kunnen houden. Want zij vloekte dikwijls. En wij vreesden, omdat zij ook zoo ruw was, voor haar verkeerden invloed op de andere meisjes. Doch wij vergeten haar niet, en wij hopen, dat er uit haar nog een net meisje zal opgroeien, dat den Heere Jezus leert kennen en liefhebben.”

Wilt ge eens aan deze Sakije, en aan al deze Egyptische schoolkinderen denken, lieve jeugdige lezers en lezeressen? En voor hen bidden? Al zijn deze „zendingsvrouwen” nu door den oorlog in Europa, toch is er een onderwijzeres, die heel goed Arabisch kent, die de school alleen voortzet. En we hopen zeer, dat de school niet door den oorlog zal moeten gesloten worden.

Een vriend van God.

Dat is een schoone naam, vindt ge niet?

Ge hebt allen wel eens van Abraham gehoord. Welnu, Jakobus zegt in zijn brief, dat Abraham een vriend van God werd genoemd. (Jakobus 2 : 23.)

We hebben samen gesproken over Henoch en Noach. En beiden waren zeker ook vrienden van God, want zij wandelden met Hem. Doch alleen Abraham wordt uitdrukkelijk in den Bijbel een vriend van God genoemd. Dit is dus wel iets bijzonders. Nu, Abraham was ook een zeer bijzondere man. En ik ben blij, dat ik u vele schoone en heerlijke dingen van hem mag vertellen.

Ge weet toch wel wat de naam „vriend” te beteekenen heeft. Een jongen, die op school naast u zit, en met wien ge wel eens praat en loopt, is dáárom uw vriend nog niet. Een vriend is iemand met wien men vertrouwelijk omgaat. Salomo zegt: „Een vriend heeft te allen tijde lief.” Een vriend durft ons best iets te zeggen, wat we niet goed gedaan of gezegd hebben. Dat is juist een bewijs, dat hij een vriend is. Want hij wijst ons op onze feilen tot ons bestwil, en tot bestwil van anderen. Aan een vriend durft men zijn hart geheel uitstorten, en men vreest niet, dat hij er misbruik van zal maken. Er heerscht tusschen vrienden weder-

keerig, hartelijk vertrouwen; teedere liefde. Ze zijn gaarne bij elkander. En als ze niet bij elkander kunnen wezen, zijn ze gelukkig aan elkander te kunnen denken.

Maar wat is het dan een voorrecht, als iemand een vriend van God genoemd mag worden! Wat is er heerlijker dan nabij Hem te zijn en vertrouwelijk met Hem te verkeer! Wonderbaar is het, dat God uit de menschen iemand tot Zijn vriend verkiest. En toch is het zoo. We zien het hier bij Abraham.

„Maar dat is dan wel een heel bijzonder geval,” zult ge zeggen. Ja, dat is wel zoo. En toch kunnen wij in dat voorrecht deelen. Want de Heere Jezus zeide tot Zijn discipelen: „Gij zijt Mijne vrienden, en gij doet al wat Ik u gebied . . . Ik heb u vrienden genoemd.” (Joh. 15 : 14 en 15.) Als wij in den Heere Jezus gelooven, Hem liefhebben, en doen wat Hem welbehagelijk is, dan worden we vrienden van den Heere Jezus genoemd. En de Heere Jezus is de Zoon van God. — Wilt ge niet een vriend van den Heere Jezus worden? Er is geen betere Vriend te vinden dan Hij. Want Hij gaf voor Zijn vrienden Zijn leven. Hoe groot moet dan Zijn liefde voor Zijn vrienden wel zijn!

Nu moet ge niet denken, dat Abraham altijd een vriend van God geweest is. Evenals zijn naam eerst anders was, — hij heette vroeger Abram, — zoo was ook zijn toestand een andere. Hij was een vijand van God, een zondaar als alle menschen.

Abram uit Syrië naar Kanaän trekkend.

Abram woonde in Chaldea, bij de rivieren Eufraat en Tigris. En in dat land waren de menschen toentertijd afgodendienaars geworden. Hij leefde zoo ongeveer in het jaar 2000 na de schepping; dus een kleine 400 jaar na den zondvloed. In die jaren vergaten de menschen al heel spoedig hoeveel dank ze aan God verschuldigd waren, dat Noach met zijn gezin gespaard werd. Ze verhieven zichzelf; ze wilden zich naam maken; ze vergaten wat God gezegd had; en ze bouwden den toren van Babel. Maar niet alleen dat: ze gingen ook afgoden maken en zich voor die neerbuigen. In het boek Jozua, hoofdstuk 24 : 2, wordt gezegd: „Terah, de vader van Abraham, en de vader van Nahor, hebben andere goden gediend,” toen zij over den Eufraat in Ur der Chaldeëen woonden. Abram is dus in deze omgeving opgevoed, en heeft zeker ook meegedaan. Het is wel droevig, als men jong in een omgeving moet zijn, waar God niet wordt gevreesd. Maar het is toch geen bezwaar om gelukkig te worden voor de ziel. Dat heeft Abram ondervonden.

Hij was een even groot zondaar als de afgodendienaars, in wier midden hij leefde. Maar in het Nieuwe Testament, in het boek de Handelingen, lezen we van hem in hoofdstuk 7:2: „De God der heerlijkheid verscheen onzen vader Abraham, nog zijnde in Mesopotamië, eer hij woonde in Haran.” God riep Abram. En door genade luis-

terde deze. Dit was het begin van zijn omgang met God. Het was dus niet zoo, alsof Abram God uitverkoor; neen, God verkoor hem. Hij kende God niet. Hij boog zich voor andere goden. Maar God zocht hem op; God werkte aan zijn hart, door hem te spreken over hetgeen Hij deed en was. God openbaarde Zich aan hem, en sprak met hem.

En wat zeide de Heere God tot Abram, toen Hij aan hem verscheen, en hem riep? „Ga uit uw land, en uwe maagschap, en uit uws vaders huis, naar het land, dat Ik u wijzen zal.” Wilde Abram een vriend Gods worden, dan moest hij dus zijn vroegere vrienden verlaten. Hij kon immers geen gemeenschap met God hebben, en tegelijk met vijanden van God, met afgodendienaars, bevriend blijven.

Maar het was niet gemakkelijk voor Abram, dit gebod Gods te gehoorzamen. Er was geloof voor nodig. Want *alles* moest hij verlaten. Niet alleen zijn vrienden, maar zijn vaderland, het ouderlijk huis. En wat kunnen we gehecht zijn aan het ouderhuis, aan het vaderland!

Er was nog een moeilijkheid: er werd niet bij gezegd waar hij heen moest gaan. Welk een ruil! Het eigen vaderland, de eigen maagschap verlaten voor een onbestemd oord, zonder vrienden of verwanten! En dan, het reizen in dien tijd was werkelijk geen genoegen. Er waren veel bezwaren aan verbonden, vooral als men met veel have en goed moest reizen en trekken.

Doch Abram redeneerde niet. Hij geloofde aan de hemelsche roepstem. Hij geloofde God, die hem riep, en vertrouwde op Zijn woord. Daarom zegt Paulus in Hebreë 11 : 8: „Door het geloof is Abraham, geroepen zijnde, gehoorzaam geweest om uit te gaan naar de plaats, die hij tot een erfdeel ontvangen zou; en hij is uitgegaan, niet wetende waar hij komen zou.” Zoudt ge dat niet vreeselijk moeilijk vinden, misschien onmogelijk, te moeten gaan naar een land, dat u niet wordt aangeduid, maar eerst onderweg zal worden aangewezen? Nochtans — Abram deed het. Met een grooten stoet verliet hij Ur der Chaldeë, want hij had veel vee, tenten, enz., en zoo begon de reis naar het onbekende land. Onderweg bleef hij echter in Haran. Dit kwam, omdat hij het bevel Gods niet geheel had opgevolgd. Hij had óók *zijns vaders huis* moeten verlaten. Dat was hem echter blijkbaar wat veel geweest; daarom had hij zijn vader Terah meegenomen. Maar in Haran stierf deze. En nu kon hij gehéél naar Gods aanwijzing luisteren. Lees het maar in Handelingen 7 : 4. — God bracht hem thans over in het land Kanaän.

Wat een tocht zal het geweest zijn; zeker met groote vloten over de breedé rivier! In Genesis 14:13 vinden we, dat Abram door de menschen daar genoemd werd de Hebreër. Hebreër wil zeggen: de man van de overzij. Zoo had men

hem dus genoemd, omdat hij over de rivier was komen trekken.

Nu, de lange en moeilijke reis was niet te lang en te moeilijk, als Abram maar dacht aan de beloften. Want aan het gebod waren heerlijke beloften verbonden. Hij zou tot een groot volk worden; hij zou gezegend worden, en zijn naam zou worden groot gemaakt; en hij mocht, zelf gezegend, anderen tot zegen zijn. Die hem zegenden, zouden door God gezegend worden, en alle geslachten der aarde zouden in hem gezegend worden. En nauwelijks was hij in het land zelf, of God bevestigde Zijn beloften en zeide: „Aan uw zaad zal Ik dit land geven.”

God had dus Abram lief. Hij dacht aan hem, in onderscheiding van anderen. Hij riep hem. Maar toen Abram luisterde, bevestigde Hij ook Zijn liefde en genade door Zijn heerlijke beloften.

Is het wonder, dat daardoor Abrams hart met dank en aanbidding vervuld werd? Wij lezen: „Toen bouwde hij aldaar een altaar den Heere, die hem verschenen was.” En later bouwde hij weer een altaar en riep den naam des Heeren aan. Hij verheugde zich over de goedheid van Hem, die hem geroepen, geleid en gezegend had. En hij werd voor anderen tot een zegen.

Hebt *gij* ook al geluisterd naar Gods stem? Die stem roept ook u. En als ge nu die stem hoort, en er gevolg aan geeft, dan wordt ge

vrienden van God. Maar dan moet ge beslist voor Hem kiezen, en dus loslaten wat Hem mishaaft.

En dan, als ge dit doet, en ge gelooft in den Heere Jezus, is er blijdschap over u in den hemel. Dan gelden de vele heerlijke beloften Gods in Christus u. Dan zijt ge vol vreugde en dankbaarheid over de oneindige goedheid Gods. En dan roept onze God ook u toe: „Wees een zegen!”

BRIEVEN.

Onlangs heb ik een treffend verhaal van een schipbreuk gelezen, lieve neefjes! en nichtjes!

Een schip was vergaan, en een der jonge matrozen was zoo gelukkig een drijvende plank te grijpen en zich daarop te slingeren. Toen hij er op zat, voelde hij zich zoo goed als gered, want al was het verschrikkelijk, op niets meer dan een plank op den oneindigen oceaan rond te zwalken, ver van de kust verwijderd, toch was het een verademing, dat hij nu een plank onder zich had, die sterk genoeg bleek om hem te dragen. Maar hoe groot was zijn ontsteltenis, toen hij opeens een hoofd uit de golven zag opduiken, en iemand zag toeschieten op de plank, die hem zoo veilig droeg. Ook de ander klom nu op de plank, maar toen begon deze te zinken; zij kon geen twee dragen. Een oogenblik sprak hij met den drenkeling. Toen liet hij de plank los met de woorden: „Twee menschen kan ze niet dragen, maar gij hebt vrouw en kinderen, en ik ben vrijgezel.” En hij verdween in de diepte.

Vindt ge dit geen offerende liefde?

Ik dacht aan dit verhaal, toen ik bepaald werd bij het groote voorrecht,

dat ons land heeft in dezen zwaren tijd. We zijn zelf in nood; en toch mogen we zoo vele „drenkelingen” helpen. Gelukkig zijn we daarbij zelf nog niet omgekomen. Maar heel wat opoffering hebben we ons toch reeds mogen getroosten.

Laten we er God voor danken, dat Hij ons land nog voor den oorlog wilde bewaren, en ons gebruiken wil om anderen te helpen. En laten we God bidden, dat dit zoo blijven moge.

O, kwam er toch een einde aan dien vreeselijken oorlog! Eind Augustus was onze Koningin jarig. Toen was de oorlog al een maand aan den gang. Nu in deze maand verjaren onze Prins en onze kleine Prinses. Bijna negen maanden oorlog!

We hopen maar, dat Nederland verder gespaard blijve, en bidden God om een zegen over ons Vorstenhuis; vooral ook over onze lieve Juliana. Moge zij vroeg haar hartje aan den Heere Jezus geven, die ook om haar te redden Zich opofferde tot in den dood. En verhoore onze God de vele gebeden van haar lieve Moeder!

Weest gegroet door uw Oom.

BIJBELSCH E V R A G E N .

Genesis 12 : 1—8.

1. Hoe werd Abraham genoemd?
2. Wat was hij vroeger?
3. Welk gebod kreeg hij?
4. Welke beloften waren er aan verbonden, wanneer hij geloovig en hoorzaam was?
5. Naar welk land bracht God hem?
6. Wat deed Abram, toen hij in het land, dat God hem wees, was gekomen?
7. Hoe kan men nu een vriend van God worden?

De Vriend der Zondagsschool.

Hondentrouw.

Een vorige maal hebben wij iets medegedeeld over de groote St. Bernardshonden, die hun meesters zoo trouw ter zijde staan in hun menschlievend werk: het redden van verongelukten. Nu willen wij een geschiedenis verhalen, die in den thans woedenden oorlog plaatsgreep, en waaruit duidelijk blijkt, hoe trouw de hond is jegens zijn meester.

Het gebeurde dan in een der Belgische loopgraven, dat op zekeren nacht een groote, tamelijk vervuilde hond kwam aanloopen. Schuw en wantrouwend blikte het dier de soldaten aan, en men kon het hem aanzien, dat de honger hem kwelde. Een der soldaten had medelijden met den verdwaalde, en gaf hem wat van zijn brood en bovendien nog een stuk worst.

Het was koud in de loopgraven, en toen de medelijdende soldaat bemerkte, dat de hond stond te rillen, gaf hij het dier ook de helft van zijn dek. Is het wonder, dat de hond dankbaar was, en zich zeer hechtte aan zijn weldoener?

Tegenover de Belgische loopgraven, had ook de vijand zich geheel in den grond gegraven, en bovendien had men nog overal prikkeldraad gespannen om het naderen van vijanden te bemoeilijken. Zóó hadden de beide partijen al weken tegenover elkander gelegen, terwijl men door geweervuur elkander trachtte te benadeelen. Doch eindelijk waagden de Belgen een stormaanval.

In het nachtelijk duister slopen eenige mannen vooruit om het prikkeldraad door te knippen, doch opeens werd de omtrek door lichtgevendende kogels hel verlicht en een verschrikkelijk geweervuur barstte los.

Allen bereikten weder de eigen loopgraaf op één na, de baas van den vreemden hond. Hij lag zwaar gewond op het veld. Hoe moest men den gewonde helpen? Geen der soldaten durfde er heenloopen, omdat de vijand op zijn hoede bleef, en elk oogenblik kon schieten.

Daar sprong plotseling de hond te voorschijn, nadat hij al een tijdlang vergeefs zijn meester in de loopgraven gezocht had. Met één wip was hij uit den diepen kuil, en liep zóó lang rond, totdat hij den gewonde gevonden had. Toen legde hij zich naast hem neer, den kop gericht naar het Oosten, waar het reeds begon te dagen, en begon jammerlijk te janken.

Toen er geen hulp opdaagde, stond de hond op, keek naar zijn bewusteloozen meester en begon hem naar de loopgraven te sleepen. Bij den vijand had men dit gezien en nu floten telkens kogels langs den hond, die als een wonder ongedeerd bleef. De hond stoorde zich aan niets; hij sjarde en sjouwde, en steeds wist hij het lichaam dichter bij de loopgraaf te brengen.

Maar telkens moest hij wel stilstaan om nieuwe krachten te verzamelen, dan sloeg hij telkens opnieuw zijn tanden in de uniformjas

van den bewegingloozen man om hem weer een eindje verder te trekken.

Eindelijk had de hond zijn vracht bijna tot aan den rand van de loopgraaf gebracht. Hij wachtte voor het laatst, stak den kop omhoog en blafte. Daar knalde weer een geweesalvo. Ditmaal was het raak. De hond viel neer en bleef liggen, maar de kameraden van den gewonden soldaat konden dezen omlaag in hun loopgraaf trekken; hij was gered door zijn trouwen hond, die zelf zijn leven bij deze redding boette.

Is het wonder, dat de andere soldaten het lichaam van het trouwe dier zorgvuldig begroeven, en een grafteeken plaatsten op het graf?

Ons plaatje laat u een anderen hond zien in Noord-Frankrijk. Een Duitsch officier deelt mede, dat bij het binnentrekken van een te voren gebombardeerd Fransch dorp, de troepen op de ruïnen van een huis een hond zagen, die luid klagend de overblijfselen van het huis zijns meesters bewaakte. Welk een trouw!

Doch laat mij u nog een geschiedenis vertellen, waarin weer zoo treffend uitkomt hoe trouw de hond is, en hoe hij lust heeft tot helpen en redden.

Eenige maanden geleden werd bij de Zuidkust van Engeland een Engelsch oorlogsschip door den vijand in den grond geboord.

Een dag nadat het schip vergaan was, dreef een boot naar land, waarin zich een aantal manschappen

van het oorlogsschip bevonden. Twee en twintig uur had de boot rondgezwalkt, en al dien tijd hadden de mannen, die bijna geen kleeren meer aan hadden, in het toen bitter koude weer moeten doorbrengen. Geen wonder, dat eenigen reeds gestorven waren, toen de boot aan spoelde.

Men tilde de levenden en de dooden uit de boot en bracht ze in een nabijgelegen hôtél. Nadat men bij een aantal vergeefsche pogingen had aangewend om de levensgeesten op te wekken, legde men dezen als

dood ter zijde en besteedde verder alle zorgen aan degenen, die langzaam bijkwamen.

Maar daar kwam de hond uit het hôtél aanloopen. Het dier besnuffelde de schijnbaar levenloos terneer liggende mannen, jankte, liep toen herhaaldelijk om een van hen heen, en legde zich eindelijk

dicht naast hem neer, terwijl hij zijn gezicht begon te lekken.

Men had het te druk met de overlevenden om op den hond te letten, doch na omstreeks een half uur, hoorde men opeens een gekreun en vroolijk blaffen van den hond.

De doodgewaande was bij kennis gekomen. De warmte, die van het hondenlichaam, dat tegen zijn hartaanlag, uitstraalde, en het lekken van zijn gezicht, had de levensgeesten opgewekt. De redders deden toen natuurlijk het overige. Doch se-

dert dit oogenblik zijn de man en de hond, die zijn leven redde, onafscheidelijke vrienden.

Hoe beschamend is de trouw van den hond, die zelfs het leven waagt voor anderen!

Het beste deel.

Abram werd gezegend, en was voor anderen tot een zegen. Dit kwam, omdat hij deed wat God wilde. Daarom werd hij ook door God Zijn „vriend,” Zijn „liefhebber” genoemd. In den Bijbel wordt hij *driemaal* zoo vermeld.

Maar dit wil niet zeggen, dat hij, nadat hij een vriend van God was geworden, nooit wat verkeerd heeft gedaan. Er zijn nu ook wel kinderen, die den Heere Jezus liefhebben, en vrienden van Hem worden genoemd, omdat zij Zijn wil doen, maar die daarom toch wel eens ongehoorzaam zijn, toch wel eens niet luisteren naar hun ouders en meesters, en toch wel eens een keer niet doen, wat den Heiland aangenaam is. Dit is natuurlijk niet goed, en ze worden in dat geval ook niet gezegend, en zijn niet voor anderen tot een zegen. — Zóó nu ging het ook met Abram een enkele maal, al was hij nóg zulk een goed en zulk een groot man. Maar later had hij dan berouw, en beleed het, als hij iets deed wat niet geheel naar Gods gedachte was.

Al dadelijk gebeurde iets dergelijks, toen Abram in het hem door God aangewezen land, in Kanaän, aankwam. Wat had Abram veel geloof gehad! Alles had hij verlaten wat hem lief was, omdat hij

gehoorzaam wilde zijn aan het gebod van zijn God. Maar zie, nauwelijks was hij in Kanaän, of er kwam een beproeving voor zijn geloof. Er was namelijk honger in dat land. Had Abram het nu daarom moeten verlaten? Wel neen, want God, die hem dit land had aangewezen, zou er immers ook wel voor hem zorgen, al werd de honger ook nóg zoo zwaar in dat land. Toch verliet Abram het land der belofte. En hij trok af naar Egypte om daar als vreemdeling te verkeeren. Het gevolg hiervan was, dat hij in moeilijkheid kwam. Dit is altijd zoo, als we niet den weg gaan, dien we moeten gaan. In het vreemde land gekomen, werd Abram bang, dat de Egyptenaars zijn vrouw, Sarai, zouden willen hebben als zij haar zagen. Want zij was een schoone vrouw. En hij vreesde, dat zij dan hem zouden dooden, om vrij zijn vrouw te kunnen nemen. Weet ge wat hij toen met Sarai afsprak? Dat zij zeggen zou, dat zij zijn zuster was! Dit was een onwaarheid. Maar hoe dikwijls hebben *wij* zoo iets gedaan, lieve kinderen? We hebben bijvoorbeeld wat gesnoept, en als we dan er naar gevraagd werden, verzonnen we een leugentje. 't Helpt echter nooit, al denken we dit ook. 't Maakt het meestal veel erger. Zoo ging het ook bij Abram. De koning van Egypte nam Sarai van Abram weg. En nu deed hij Abram wel goed; hij gaf hem veel vee, zoodat hij rijk werd, maar wat gaf Abram om

De keuze van Lot.

dit alles, indien hij zijn lieve huisvrouw niet terugkreeg! Het had er dan ook waarlijk slecht voor hem uitgezien, als God Zich niet over hem had ontfermd. De koning van Egypte en zijn huis werden met allerlei ziekten geplaagd, en God maakte het hem duidelijk, dat dit kwam, omdat Sarai Abrams huisvrouw was, en toen liet de koning Sarai weer tot Abram gaan, en hij liet Abram met zijn vrouw en al wat hij had uitgeleide doen uit Egypte naar Kanaän.

Zoo was Abram heerlijk uitgered; maar hij had het niet verdiend. Nu, hij zal wel zeer dankbaar zijn geweest, en nooit meer zoo iets gedaan hebben. Het laatste kunnen we, helaas! niet zeggen. Later is hij nog eens naar een vreemd land getrokken, en heeft *weer* gezegd, dat zijn huisvrouw zijn zuster was. En zijn vrouw zei, dat haar man haar broeder was. Met hetzelfde gevolg. God maakte toen den koning in den droom bekend, hoe de zaak was, en gelukkig luisterde ook deze, zoodat groote droefheid, en verlies van zijn lieve vrouw, door Gods goedheid werd afgewend van den „vriend van God.”

Maar nu moet ge niet denken, dat Abram, omdat hij deze twee malen iets deed, dat niet goed was, God verlaten had. O, neen! Al kwam hij tot dit verkeerde door gebrek aan geloof, toch had hij God hartelijk lief, en bad hij tot Hem, en deed gaarne Zijn wil. Luistert maar verder.

Reeds toen Abram uittoog, had hij veel have. Doch in Egypte kreeg hij nog veel er bij. Zoodat wij nu van hem lezen, dat hij zeer rijk was in vee, in zilver en in goud. Dit is altijd gevaarlijk. Want als iemand veel geld en goed heeft, hecht hij zich zoo licht daaraan, en stelt dan God ter zijde. Doch Abram deed dit niet. Hij keerde uit Egypte weer terug naar de plaats, waar hij een altaar had gebouwd, toen hij in Kanaän kwam, en hij diende daar God; hij riep er den Naam des Heeren aan. En niet alleen dit, maar hij bewees ook een verstandig en vredelievend man te zijn. En dit behaagt God.

Toen Abram uit Haran wegging, toog ook Lot, zijn neef, met hem op. Of deze dit deed uit liefde tot zijn oom, of uit geloof, weten we niet. Dit weten we wel, dat Lot later niet veel geloof heeft aan den dag gelegd. Lot nu had óók schapen en runderen en tenten. En als twee zulke rijke menschen bij elkander wonen, gaat het meestal niet goed; zoo licht komt er jaloerschheid en twist. Maar met Abram en Lot ging het gelukkig niet zoo. Dit was genade van God. Heel anders was het echter gesteld met hun herders; die konden elkaar niet verdragen. Ieder hunner wilde de beste weide hebben. En er was eigenlijk niet genoeg weide voor het vee van de twee. Toen nam Abram een wijs besluit. Want wat zouden de Heidenen, die nog afgodendienaars waren, wel gedacht hebben van

den levenden God, wanneer zij gezien hadden, dat tusschen Abram en Lot, die dezen God beleden, twist en strijd was geweest, zooals die onder hen, Heidenen, gevonden werden? Daarom zei hij tot Lot: „Laat toch geen twist zijn tusschen mij en tusschen u, en tusschen mijn herders en uw herders; want wij zijn mannen broeders. . . . Laat ons toch van elkander scheiden. Kiest gij ter linkerhand, zoo zal ik ter rechterhand gaan, en kiest gij ter rechterhand, zoo zal ik ter linkerhand gaan.”

Ziet ge wel, hoe verstandig en vredelievend Abram was? Zulke taal hoort men in onze dagen niet veel. De menschen willen allen zelf het grootste deel hebben, en laten niet een ander kiezen, maar zoeken, al moet het geschieden door een vreeselijken oorlog, zichzelf het beste deel te verwerven. Ook onder kinderen wordt dit zoo veel gevonden. Om het beste te hebben, maakt men twist, en verstoort dikwijls den vrede in huis. Als gij bekeerd zijt, moogt ge zoo iets vooral niet doen. Wat moeten anderen anders wel van u denken?

Lot was heel anders gezind dan Abram. Hij twistte wel niet, maar hij was toch zelfzuchtig. Was hij niet de jongere, en met Abram mee gereisd? Hij had dus moeten zeggen: „Neen, oom! Kies u!” Doch dat deed hij niet. Hij gevoelde niet eens, dat hij niet bescheiden was, want hij hief zijn oogen op, en zag een prachtige vlakte, en koos die vlakte dadelijk voor zich!

Arme Lot! hij dacht er niet aan, dat de zegen van Boven moet komen, en niet van de mooie vlakte, van de schoone en vruchtbare weiden en velden. Er zijn zoo velen aan hem gelijk! Waar is 't het mooist, vragen ze, waar is het meest te verdienen. En ze denken er niet aan, of God het wil, dat zij dien weg inslaan. Hebben we het in dezen oorlog, die nu woedt, niet telkens weer gehoord, hoe het beste op aarde vergankelijk is; hoe de schoonste streken in een oogenblik verwoest worden? Lot heeft het spoedig ondervonden, dat zijn keus niet de beste was. Sodom lag in de streek, die hij uitkoos. En in Sodom woonden booze en goddelooze menschen. Wat heeft hij daardoor veel verdriet en kommer gehad! Neen, de mooiste streek, waar misschien het meeste verdiend wordt, maakt niet gelukkig. Daar aan moet ge maar, nu ge jong zijt, reeds denken. Er zijn menschen, die naar Amerika, Australië of Indië gaan, omdat er meer te verdienen is; omdat ze erspoedig vooruitkomen. En het kan natuurlijk wel gebeuren, dat God iemand daarheen wil leiden. Maar dit moet men dan ook goed weten. De oogen moeten we ten hemel opheffen, opdat we daar aanwijzing ontvangen welken weg we te gaan hebben.

- Dat deed Abram. Hij wachtte rustig op God. En toen Lot voor zichzelf had gekozen, verkeerd had gekozen, en van Abram gescheiden was, liet de stem des Heeren zich

aan Abram hooren: „Hef uwe oogen op, en zie van de plaats, waar gij zijt naar alle zijden, want al dit land, dat gij ziet, zal Ik u geven, . . . wandel door dit land, in zijn lengte en in zijn breedte, want Ik zal het u geven.” Abram bleef nabij God, en daarom kreeg hij alles, zelfs de streek, die Lot had uitgekozen. Hij ontving wel niet alles dadelijk op dat oogenblik. Maar zijn geslacht kreeg het. En omdat hij alles uit de hand des Heeren ontving, kon niemand het hem ontnemen. Heerlijk, niet waar! Wat zal Abram rustig en gelukkig zijn geweest. Hij had nu het beste deel gekregen. Maar meer dan dat: God Zelf was zijn deel. En een beter deel is er niet.

Dat heeft ook eens de Heere Jezus getuigd tegenover Martha. Ge kent die geschiedenis wel? „Maria heeft het goede deel gekozen,” zeide Hij, „dat van haar niet zal weggenomen worden.” Wat was dat goede, dat blijvende, dat beste deel? Het was het ééne noodige: het zitten aan de voeten van Jezus; het kiezen van Hem tot zijn deel.

Is de Heere Jezus reeds onze Heiland? En zoo ja, zoeken we dan ons geluk in den hemel? Bij den Heere Jezus? Of verwachten we het van deze aarde? Het *beste deel* moeten we kiezen!

Overdenkt de schoone geschiedenis van deze twee mannen eens met ernst, lieve kinderen! Dan zal ze ongetwijfeld voor uw harten gezegend zijn.

BIJBELSCH E V R A G E N .

Te lezen: Genesis 12 : 9 tot en met vers 20, en hoofdstuk 13.

1. Hoe dikwijls wordt Abram „vriend van God” of „Mijn liefhebber” genoemd, en waar? (Zie Jakobus 2, en ook 2 Kronieken 20 en Jesaja 41.) — Ge moet zelf de *verzen* opzoeken en die opgeven.)
2. Waarom verliet Abram het land Kanaän?
3. Waarom was dit niet goed?
4. Welke onwaarheid bedacht Abram voordat hij in Egypte kwam?
5. Waarom liet de koning Abram weer gaan naar Kanaän?
6. Wie toog met Abram mee, en waarom kregen hun herders twist?
7. Wat zeide Abram?
8. Wie koos voor zich, en waarnaar zag hij?
9. Tot welke booze stad sloeg Lot zijn tenten op?
10. Waar sloeg Abram zijn tenten op, en wat bouwde hij daar?

De Vriend der Zondagsschool.

EEN TROUWE WACHTER.

De dagen der jeugd.

Wanneer we jong zijn, willen we graag veel van onze jeugd genieten. We zijn maar eenmaal jong, en we moeten dus dien tijd waarnemen, zoo hoort men menigmaal zeggen. Nu, het is waar, dat God aan de jeugd bijzonder genot heeft geschonken, en dat God wil, dat we er rijkelijk van genieten. Maar weet ge wat jammer is? Dat zooveel dit genot zoeken *zonder God*, en dus op verkeerde wijze. Zeker, men *is* maar eenmaal jong, en ook Gods Woord gunt de jeugd de vreugd. Maar het is lang niet hetzelfde *hoe* men de jaren der jeugd doorbrengt. Hoor maar eens wat er staat in Pred. 11 : 9: „Verblijd u, o jongeling, in uwe jeugd, en laat uw hart zich vermaken in de dagen uwer jongelingschap, en wandel in de wegen uws harten en in de aanschouwing uwer oogen, maar weet, dat God om alle deze dingen u zal doen komen in het gericht.” God zegt dus, dat men mag genieten van de schoone dagen der jeugd. Maar Hij voegt er bij, dat Hij eenmaal ook reenschap zal vragen van alles wat men in de jeugd gedaan heeft. Hoe goed is het daarom, vroeg de toevlucht tot den Heere Jezus te nemen. Want als men *Hem* kent, kan men met Hem de dagen der jeugd eerst recht genieten, en heeft men het

beste gedaan, wat God in onze jeugd van ons wenscht. Hoe zalig is het kind, dat Jezus toebehoort! O, het is zoo gevaarlijk zonder Hem den weg te gaan. Ook als men jong is. Niet alleen toch, dat vele kinderen door den dood worden weggenomen, maar ook zal men, hoe ouder men wordt, meer in de zonde verward raken en verder afgetrokken worden, als men niet vroeg zijn hart aan den Heere Jezus geeft.

Het vorig jaar overleed een meisje van dertien jaren, dat ik langen tijd bezocht had. Veel heeft zij geleden door een smartelijke ziekte. Hoe gelukkig, dat ze het eigendom van den Heere Jezus was. Hij gaf haar kracht om te midden van de zwaarste pijnen geduldig te zijn, en toen de dood haar wegnam, ging ze tot haar Heiland. Meer dan drie jaren is zij ziek geweest, juist dus op een leeftijd, dat kinderen volop genieten van hun spel; doch zij kon niet meedoen. Graag had ze het gewild, en toch was ze niet ongelukkig, want ze kon in den Heere Jezus gelukkig wezen. Ziet ge, dan ondervinden we de waarheid van hetgeen we zoo dikwijls zingen: „O geef dan aan Jezus de dagen der jeugd, slechts zij die Hem kennen, *slechts zij kennen vreugd*.”

Doch het was eigenlijk niet mijn voornemen, van haar te vertellen, maar u het sterven van twee jonge menschen mee te deelen. Ik hoop, dat het u tot een zegen mag zijn.

Iemand vertelt het volgende:

In een kouden winternacht werd ik aan het sterfbed van een jongen man geroepen. De stervende was nog slechts twintig jaar oud. Hij had als knaap de Zondagsschool bezocht, en ook later nog dikwijls Gods Woord hooren verkondigen. De weg des heils was hem dus niet onbekend. Maar toch had hij zich niet tot God bekeerd.

Reeds spoedig nadat hij de school had verlaten, had hij zich losgemaakt van alle Christelijke en gezegende invloeden zijner kindsheid, en was den weg van booze kameraden opgegaan.

Ik sprak den stervenden jongeling, wiens angstigen blik hulpeloos op mij gericht was, nog over Jezus. Ik smeekte hem, toch vol vertrouwen op Jezus te zien. Maar zijn oogen hadden een wilde uitdrukking, en zagen in de duisternis geen Jezus, geen Heiland. Vol vertwijfeling zag hij mij aan, en riep: „Te laat! te laat!” Zóó zonk hij weg in de koude doodsrivier; zijn ziel ging zonder God en zonder hoop de eeuwigheid in. En dat was eens een jongen, die de Zondagsschool trouw bezocht!

Op mijn terugweg was het alsof de storm, die de kale boomen schudde en de dunne sneeuw voor mij heenjoeg, nu eens zacht, dan weer luid, de woorden van den stervende herhaalde: „**Te laat! te laat!**”

Eenige maanden later stond ik in dezelfde stad weer aan een sterfbed. Buiten hoorde men niets dan het lawaai der fabrieken. Doch binnen

was het plechtig stil. Het was mij alsof de kamer gevuld was met hemelboden, die bereid stonden om de verlostte ziel naar boven te dragen tot Jezus in het eeuwige licht.

De dierbare stervende lag in den laatsten doodstrijd en kon zelfs niet meer spreken. Zijn oogopslag en zijn handdruk zeiden mij echter, dat van binnen de vrede van Christus heerschte, en dat hij onder zich de eeuwige armen voelde. Ik sprak nog eenige woorden tot hem, daarna beduidde hij mij, dat hij wat schrijven wilde. Men gaf hem papier en potlood. Met bevende hand schreef hij nu eenige regels, die ik met den besten wil niet kon ontcijferen. Dan wees hij naar een woord, dat in het midden stond en grooter geschreven was dan de andere. Ook dit kon ik echter niet lezen. Nu liet hij zich het papier wedergeven en met inspanning van zijn laatste krachten schreef hij met groote letters het woord: **Overwinning**. Nu kon ik den tekst ontcijferen: „Gode zij dank, die ons de overwinning geeft door onzen Heere Jezus Christus.” (1 Kor. 15: 57.)

Zóó ging hij heen, om in de heerlijkheid God voor deze genade eeuwig te prijzen! —

Nu vraag ik u, jeugdige vrienden! of gij, als gij den Heere Jezus nog niet kent, toch niet wilt uitstellen als de eerstgenoemde jongeman, maar u nu *in de dagen van uw jeugd* wilt overgeven, zooals gij zijt, aan den grooten Kindervriend!

AAN GODES ZEGEN
IS ALLES GELEGEN.

Vier koningen gingen oorlog voeren tegen vijf.

Het is eeuwen geleden geschied.

In den tijd van Abram en Lot.

Voerden de menschen dan toen ook al oorlog?

Ja, van den zondeval af is er jaloerschheid, twist en strijd onder de menschen geweest. De eene mensch staat tegen den anderen op. Dit begon al met Kaïn en Abel. De eene familie leeft in onmin met de andere. De eene stad of het eene land verzet of verheft zich tegen een andere stad of een ander land; soms tegen meerdere tegelijk.

Dat laatste noemt men oorlog.

En o, de oorlog is zoo iets vreeselijks! Ik heb er vroeger veel over gelezen, en altijd gehoopt en gebeden, dat we in ons goede land toch bewaard mochten blijven voor den oorlog. En gelukkig, dank zij God! is dit tot nu toe gebeurd.

Maar toch is er in onze dagen heel dicht bij ons land een oorlog gekomen, en elken dag haast hooren we er zóó veel vreeselijks van, dat we nu wat beter kunnen begrijpen door welk een ramp een land getroffen wordt, als het tot den oorlog overgaat of er in wordt meegesleept.

Weet ge nog wel, hoe verleden jaar al die Belgen in ons land een toevlucht zochten? Wat hebben we vooral een medelijden met die

kinderen gehad, die soms dagen lang in angst en gebrek moesten voortvluchten!

O, wat is de oorlog vreeselijk voor de menschen en kinderen in de landen zelf, waar de oorlog woedt! Die het kanongebulder hooren; die elk oogenblik in levensgevaar zijn; die soms in kelders moeten vluchten, of straks ruw worden voortgejaagd!

Nu, in den tijd van Abram en Lot werd er ook oorlog gevoerd.

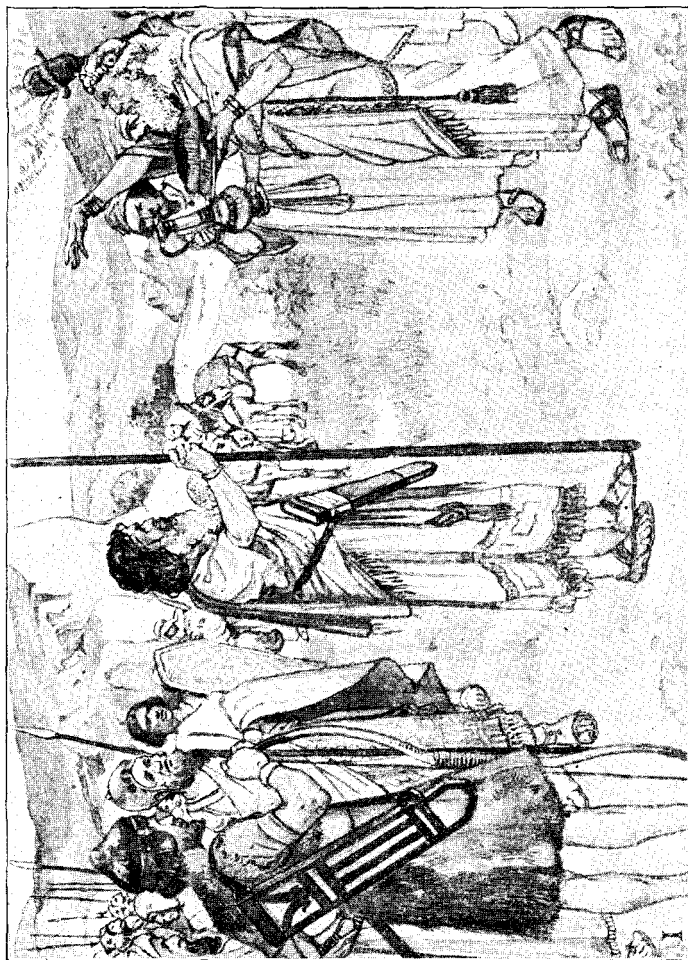
En dat nog wel in die mooie, vruchtbare streek, die Lot had uitgekozen.

Weet ge nog wel, dat we er over gesproken hebben, dat Lots eigen keuze niet goed was, en ze hem veel kommer en leed heeft bereid? De menschen te Sodom waren boos en zondigden zeer tegen God. Zulke menschen zijn altijd snel tot een oorlog geneigd. Dat bleek ook hier. Ach, het was verschrikkelijk! Ze rekenden niet met God, en verwachtten van Hem den zegen niet!

Maar wat is nu zoo geruststellend? Dat *God de Zijnen te allen tijde bewaart*. Ook in zulke ontzettende oorlogsdagen. De oorlog is een vreeselijke vrucht der zonde. En er zullen nog heel wat oorlogen op aarde komen. Maar nooit zal God hen verlaten, die Hem kennen.

We zullen het bij Lot zien.

Vier koningen streden tegen vijf. Dat is dan een reuzenstrijd geweest, zult ge zeggen; net als nu; thans strijden er immers ook wel negen volken! Toch hebt ge 't mis. Want

ABRAM en MELCHIZÉDEK.

die koningen waren maar koningen over steden of steden en landen veel kleiner en veel minder bevolkt dan de landen der tegenwoordige koningen. Zij hadden nauwelijks zoo vele honderden onderdanen, als de tegenwoordige koningen er millioenen hebben.

Nochtans: zij voerden oorlog, en een oorlog is altijd verschrikkelijk, of hij klein is of groot.

De aanleiding was het weigeren van het betalen der schatting. Twaalf jaar was aan deze opgelegde verplichting voldaan, en in het dertiende weigerde men, zoodat in het veertiende de vier koningen kwamen om de onwilligen te straffen. Of die belasting vroeger door veroveringszucht was opgelegd, weten we niet. De geschiedenis vermeldt alleen de aanleiding en de gevolgen. Want toen het vijandelijke leger naderde, verbonden zich de vijf koningen, en nu ontbrandde een hevige strijd.

Die vier waren onderweg reeds overwinnaars geweest over andere volksstammen, en overwonnen nu ook in dezen strijd. De strijd werd gevoerd in het dal van Siddim, een dal vol lijmpotten. En de vijf koningen hadden dit dal juist uitgekozen om hun vijanden in den val te lokken. Als zij ze geslagen hadden, konden zij ze in die lijmpotten drijven. Doch het viel heel anders uit; 't gaat vaak zoo: die een kuil graaft voor een ander, valt er zelf in. De vijf koningen werden geslagen door de vier, en

de meeste mannen vielen door het zwaard of kwamen om in de lijmpotten; behalve dat een aantal naar het gebergte vluchtte, onder wie ook de koning van Sodom was.

Arme Lot! Want Lot woonde in Sodom, en moest nu het lot dezer stad deelen. En dit lot was, dat al de have en de spijze en de bewoners werden meegenomen door de overwinnaars. Ook Lot en zijn have namen zij mee, en trokken weg.

Lot had gelukkig niet deelgenomen aan den strijd. Maar toch verloor hij alles, „want hij woonde in Sodom.” O, die keuze van Lot! Wat gaf hem nu die vruchtbare streek aan de Jordaan? Nu was hij arm en ellendig. Nu moest hij met vrouw en kinderen in gevangenschap. Dat was anders dan de rijkdom en het geluk, waarvan hij gedroomd had! O, hoe nietig zijn toch de goederen dezer wereld! Vandaag rijk, morgen arm. Vandaag gelukkig, morgen ellendig. Denkt ge er nog wel eens aan, hoe 't verleden jaar was? Opeens waren alle menschen vol angst en schrik, en het geld had geen waarde meer. Hoe dwaas is het dan, zijn deel in de wereld te zoeken, en zich te verlaten op hetgeen deze aarde biedt! Wie met de wereld zaait, moet er ook mee maaien. Lot ondervond het, en hij zal wel diep bedroefd en geschokt zijn geweest.

Heel anders was het met Abram. Die woonde ver van Sodom, en deelde daarom ook niet het lot van

deze goddelooze stad. God was zijn deel. En dit deel kon niemand hem ontnemen; de machtigste koning niet! En die God was ook zijn Helper, en daarom was hij sterker dan al de strijdende koningen met hun legers!

Abram kreeg door een boodschapper, die zeker met Lot en zijn familie bekend was, bericht in zijn woning aan de eikenbosschen van Mamre, dat Lot en de zijnen gevankelijk waren weggevoerd. Wat zou hij doen? Hij was een man des vredes. Dit heeft hij bewezen, en wij hebben het reeds eenige malen in zijn geschiedenis gezien. Maar nu riep hem de plicht, de trouw en de liefde jegens de zijnen tot iets anders. Dadelijk wapende hij dan ook de ingeborenen van zijn huis — geen gekochten, zoodat hij te meer op hen kon vertrouwen — te zamen drie honderd en achttien man, en voorts wendde hij zich tot eenigen in zijn omgeving. Abram had dezen tot bondgenooten. Want vijandige en roofzuchtige stammen maakten het voor de herdersvorsten noodig, elkaar te beschermen. Dadelijk waren de drie bondgenooten van Abram tot hulp bereid, om, vooral waar het hier gold, zijn neef uit de handen van den vijand te redden, met hem mee te gaan. En zoo trok de groote schaar dienstknechten, die met het oog op de wilde dieren en woeste aanvallers der kudden, in het omgaan met wapenen onderwezen waren, den vijand achterna.

Met de hulp Gods behaalden zij de overwinning. Abram versloeg den vijand en alle gevangenen met hun have bracht hij weder.

De man des vredes was moedig als een leeuw. En treffend komt de heldenmoed van den man des geloofs uit tegenover den roofzuchtigen overwinningssgeest van de vier koningen.

God had dit gezien. Hij ziet het hart aan. Daarom zond Hij iemand om Abram te *zegenen* in de tegenwoordigheid van den koning van Sodom en van al het volk.

Een zekere Melchizédek, — zijn naam beteekent: koning der gerechtigheid, — die koning was van Salem, — Salem beteekent vrede, — en die tevens priester was, kwam tot Abram, toen deze als overwinnaar terugkeerde, en bracht hem brood en wijn. En namens den allerhoogsten God zegende hij hem en zeide: „Gezegend zij Abram Gode, den Allerhoogste, die hemel en aarde bezit! En gezegend zij de allerhoogste God, die uwe vijanden in uwe hand gegeven heeft!”

En Abram gaf aan dezen Melchizédek, omdat hij hem als priester erkende, de tiende van alles.

Zoo zien wij hier, dat er toen nog andere geloovigen waren dan Abram, ja, dat er zelfs een priester leefde, die meteen koning was. Wat zal het onder de regeering van dien koning-priester heerlijk zijn geweest, niet waar? Hij heeft bepaald er naar gestreefd om vrede te bewaren en gerechtigheid te be-

oefenen en te beloonen. Daarom zal hij ook met een gelukkig hart Abram hebben gezegd. En wat zal het nog véél heerlijker zijn, als zóó — maar dan volmaakt! — de Heere Jezus Zelf koning-priester zal zijn, en allen zalig en vrij zullen wezen onder Zijn heerschappij!

Ja, Abram had zijn deel in God gevonden, en hij overvond nu, dat dit voor alles voldoende was.

En daarom antwoordde hij den koning van Sodom, die zeide: „Geef mij de zielen, maar behoud de have voor u,” met de volgende schoone woorden: „Ik heb mijn hand opgeheven tot den Heer, den allerhoogsten God, die hemel en aarde bezit; zoo ik van een draad tot aan een schoenriem toe, ja, zoo ik van alles, dat het uwe is, iets neme! opdat gij niet zegt: Ik heb Abram rijk gemaakt!... Alleen wat de jongelingen verteerd hebben, en het deel dezer mannen, die met mij getogen zijn, Aner, Eskol en Mamre, laat die hun deel nemen!”

Was dat niet een goed antwoord? Abram versmaadde de schatten van Sodom. Hij wist, dat ze hem niet gelukkig konden maken. Had Lot het niet rijkelijk ondervonden? Neen, van God alleen verwachtte hij wat hij noodig had.

En door zoo te handelen legde hij een treffend getuigenis af tegenover de wereld. De wereld let op ons, en ziet wel, of we goed handelen. Als we iemand trachten te bedriegen, als we bij voorbeeld de helft van een cent voor 't Zondags-

schoolbusje versnoepen, — *er wordt op gelet!* En de koning van Sodom, die zeker nooit zoo iets gehoord of ondervonden had, ook niet van Lot, hoewel deze toch eveneens een geloovige was, zal wel getroffen zijn geweest door dit onzelfzuchtige en schoone getuigenis. Wat lag er in Abrams optreden een moed, een kracht, een vertrouwen! Maar die niet met God zijn weg gaat, mist dit alles, en geeft ook geen goed getuigenis in de wereld.

Neen, die God tot zijn deel heeft, behoeft niets van de wereld. Alle dingen worden hem door God toegeworpen. In 't geloof kan de zoodanige zingen: „De Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken.”

BIJBELSCH E V R A G E N .

Te lezen: Genesis 14.

1. Waarom werd door de koningen oorlog gevoerd?
2. Wie werd door de koningen gevangen genomen?
3. Wat deed Abram, toen hem dit gebodschapt werd?
4. Op welke wijze heeft Abram den gevangene kunnen verlossen?
5. Wie kwam na de overwinning Abram tegemoet en zegende hem?
6. Wat gaf Abram aan hem? Zie ook Hebr. VII vers 1 en 2.
7. Waarom nam Abram niet van den buit?

De Vriend der Zondagsschool.

EEN GOUDEN TOL.

Maarten Luther is een zeer bekend man, al leefde hij vierhonderd jaar geleden. Alle jongens en meisjes hebben van hem gehoord. Ze weten, hoe hij monnik werd, hoe hij zijn stellingen tegen den aflat aan de deur van de kerk in Wittenberg aanplakte, en hoe hij voor den Rijksdag te Worms stond, waar hij niet mocht en niet kon herroepen wat hij de menschen geleerd had.

„Hier sta ik, ik kan niet anders, God helpe mij!” Dat zijn bekende woorden, en de treffende geschiedenis van Luther, den Hervormer, wordt dikwijls aan kinderen verteld.

Dat is goed ook; we moeten vroeg weten, welk een zegen God in dezen man aan de wereld gegeven heeft.

Ik ga nu hier zijn geschiedenis niet vertellen; ik wil het alleen hebben over zijn huisgezin. Luther

was getrouwd; hij had vrouw en kinderen.

„Dat is niets bijzonders,” zegt deze en gene; „mijn vader is ook getrouwd en heeft ook vrouw en kinderen.”

Wacht even, vriend, je vader is geen monnik geweest en je moeder geen non; met Luther en zijn vrouw was het dus wel iets bijzonders.

Monniken zijn er al heel lang

geweest; dat begon al in de vierde eeuw. Toen had je al mannen, die meenden, dat ze God beter konden dienen, zoo ze alleen gingen wonen, en zich zoo weinig mogelijk met andere menschen bemoeiden. En wanneer vele zulke mannen samen gingen wonen, dan noemde men ze monniken, en hun huis een klooster. Later kwamen er ook kloosters voor vrouwen; en men noemde de vrouwen nonnen. Monniken en nonnen legden de gelofte af, dat zij hun leven lang niet zouden trouwen.

Nu lijkt dat wel mooi, alleen wonen, en dan niets anders doen dan God dienen. Als je altijd tus-schen vrome menschen in bent, dan heb je lang zooveel verleiding tot zonde niet, zou je zoo zeggen. Doch dat is niet waar, want het zondige hart gaat toch mee in het klooster. Neen, God wil, dat we ons licht laten schijnen voor de menschen. De Heere Jezus noemt de geloovigen het zout der aarde; welnu, het zout moet toch in het eten, dat houd je toch niet apart!

Toen Luther twee en twintig jaar was, ging hij ook in een klooster, en hij was nog een monnik, toen hij met de Hervorming begon, twaalf jaar later. Hij dacht er toen nog niet aan, uit het klooster te gaan, en hij ging ook nog altijd als een monnik gekleed. Maar toch begon hij langzamerhand te begrijpen, dat hij geen monnik mocht blijven en op zijn veertigste jaar legde hij het monnikskleed af.

Een jaar later trouwde hij. Zijn vrouw, Catharina van Bora, was een non geweest, maar zij had in het klooster van Luther en de Hervorming gehoord; de oogen waren haar opengegaan voor de waarheid van het Evangelie, en zij was uit het klooster gevlucht. In 1525 trouwde ze met Luther; zij was toen vijf en twintig jaar en hij een en veertig. Zes kinderen hebben ze gehad: Johannes, Maarten, Paul en Margaretha, die op ons plaatje staan, en dan nog twee zusjes, die jong gestorven zijn.

Luther hield veel van muziek en zang, en wat op ons plaatje staat, is dikwijls in zijn huis gebeurd, dat vader op de gitaar of op de viool speelde, en dat de kinderen zongen.

Maar het gebeurde ook nog al dikwijls, dat vader van huis was en dan schreef hij hun briefjes. Een van die briefjes is bekend gebleven; het is gericht aan Johannes, toen die nog een heel kleine jongen was. „Mijn beste jongen,” zoo staat er in, „ik ben blij, dat je zoo goed oppast, en dat moeder zoo over je tevreden is; blij jij maar een brave jongen, dan kom je in den hemel, en daar zul je altijd mogen spelen met een gouden tol en een gouden hoepel.”

Vind je dat geen vreemd briefje? Zoo schrijven vader en moeder je niet, en zoo hoor je 't ook niet vertellen op de Zondagsschool. Daar wordt je van den hemel verteld als van de plaats, waar de Heere Jezus is, en waar geen zonde

en geen verdriet meer zijn zal. Daar hoor je ook van de stad met gouden straten en paarden poorten. Maar van gouden tollens en hoepels hoor je er niet.

Doch Luthers jongetje was nog heel klein, en Luther wilde gaarne, dat zijn kleine Johannes — Hans noemden ze hem — den hemel zou liefkrijgen, en daarom schreef hij zoo.

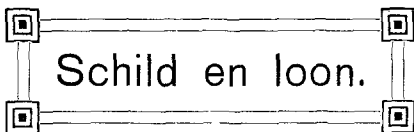
Den hemel liefhebben, daar gaat het om. Of nog beter: den Heere Jezus liefhebben, want zonder Hem zou de hemel geen hemel zijn. Dan zou de zonde er wonen, maar die is niet, waar de Heere Jezus is. En daarom willen wij den hemel liefhebben; niet om gouden tollens of hoepels, maar om den Heere Jezus Zelf. En Hem willen wij liefhebben, omdat Hij de Goede Herder is, die het verloren schaap zoekt totdat Hij het vindt, en die Zijn leven gegeven heeft voor Zijn schapen.

BIJBELSCH VRAAGEN.

Te lezen: Genesis 15 : 1—6.

1. Welke twee vertroostende woordjes sprak God tot Abram?
2. Welke heerlijke beloften kreeg hij?
3. Wie zou de erfgenaam zijn van Abram?
4. Hoe groot zou zijn nakomelingschap wezen?
5. Waardoor werd Abram een rechtvaardige genoemd?
6. Wat moeten wij doen om gerechtvaardigd te worden?
7. Wanneer kunnen we God niet behagen?

Schild en loon.

„Aan Godes zegen is alles gelegen!”

Dat geloofde Abram.

Daarom gehoorzaamde hij God, en vertrouwde in alles op Hem. Daarom wilde Hij alleen uit Gods hand leven, elken dag. En daarom werd hij ook Gods vriend genoemd.

Wat is dat schoon!

God zeide, dat hij zijn vaderland en het huis zijns vaders verlaten zou. En Abram deed het, al wist hij niet naar welk land hij trekken moest. Hij was gehoorzaam en ging naar een land, dat hij niet kende, maar dat zeker goed zou zijn, want God leidde hem er heen.

God leidde hem ook in zijn keuze. Want Abram dacht niet aan zichzelf, maar was overtuigd, dat, als hij maar rustig op God wachtte, alles wel goed zou afloopen. Daarom liet hij Lot maar de schoone en vruchtbare streek aan de Jordaan kiezen, zonder er ééne aanmerking op te maken, en hij nam het deel, dat God hem gaf.

God hielp hem ook, toen zijn neef in den nood was, en met vol vertrouwen op zijn God, jaagde Abram de vijandige koningen achterna, en redde Lot en de zijnen en al zijn goed uit hunne hand.

En daarom wilde Abram voor zichzelf ook niets aannemen van den koning van Sodom. God was

Verbond van God met Abram.

zijn deel. Die zou voor hem zorgen. Die zou het hem aan niets doen ontbreken. „Ik heb mijn hand opgeheven tot den Heere, den allerhoogsten God, die hemel en aarde bezit!” zoo sprak Abram. Neen, niet van deze wereld wilde hij zijn welvaart hebben. Niet uit de hand van den koning van Sodom verwachtte hij wat hij noodig had. Hij wilde leven *uit Gods hand*.

Uit dit alles zien wij, dat Abram een levend geloof had; een geloof, dat ook heerlijke vruchten droeg. We zullen later nog heerlijker vruchten van zijn eenvoudige en vast vertrouwen zien. Maar laten we nu reeds opmerken, hoe gelukkig het is, als Abram te zijn. Dan willen we ook zijn geloof navenolgen en in zijn voetstappen wandelen. En onze God heeft daarin een welgevallen. O, Hij heeft zoo gaarne, dat wij op Hem betrouwen! Dan bewijst Hij ons Zijn groote goedheid. Ook kinderen kunnen in Hem hun vrouwen stellen. Denk maar aan Jozef en Samuël, van wie ge wel eens hebt gehoord, en over wie we u later veel vertellen zullen. En de Heer leidt en beschermt en verzorgt allen, die zich met hun nooden aan Hem overgeven.

Dit leven uit Gods hand is niet alleen Gode welgevallig en gelukkig, maar het geeft ook zegen, en er zijn heerlijke beloften aan verbonden.

Nauwelijks had Abram de hulp van den koning van Sodom afge-
wezen, of het woord des Heeren kwam tot hem.

Dat is al heerlijk, niet waar? Als een vriend tot ons komt, zoodra we ons alleen gevoelen, en ons dan toespreekt, wat doet ons dat goed!

En als die vriend ons vertroost en bemoedigt, dan worden we verkwikt.

Zoo was het hier bij Abram. Abram voelde zich alleen. En al geloofde hij in God, toch beefde zijn hart. En daarom komt de Heer hem zoo vriendelijk tegen, en zegt zoo vertroostend: „Vrees niet!” Het is de eerste maal, dat wij de woorden „Vrees niet!” in den Bijbel lezen, en later vinden we ze eenige honderden malen terug. Maar zelden zijn ze bij treffender gelegenheid uitgesproken dan hier. Abram stond daar geheel alleen. Hij had de hulp van den koning van Sodom afge-
wezen. Hij had zich beroepen op Hem, die de Allerhoogste is; die hemel en aarde bezit. Maar wat nu?

„Vrees niet, Abram!” luidt de bemoediging, de vertroosting, en ze wordt gevolgd door de heerlijke belofte: „Ik ben u een schild, uw loon zeer groot.”

Dat was werkelijk een *heerlijke* belofte. Want Abram woonde te midden van vijanden; van volken, die God niet kenden. Doch God was machtiger dan alle vijanden. Daarom kon Abram gerust en getroost zijn. Daarom behoefde hij niet te vreezen, dat iemand het wagen zou, zonder Gods wil, Abram aan te vallen of hem nadeel te doen. God was zijn schild. Hij bedekte en beschutte hem van alle kanten,

zoodat hij te midden der vijanden zich zóó op zijn gemak kon gevoelen, alsof hij onder vrienden woonde. Bovendien was God zijn loon. Zijn loon zeer groot. Een grooter loon bestaat er niet, dan God Zelf. Wat waren alle aardsche schatten, vergeleken bij dit beste deel? Had hij God niet, dan had niets waarde; ook het schoonste niet. Bezat hij God, dan bezat hij alles; want met God bezitten we alle dingen. En omdat Abram God kende als zijn God, kon hij zeggen:

Hetzij in groote of kleine dingen,
Uw macht zal mij altijd omringen,
En wát Gij geeft, zijn zegeningen!

Als *wij* nu God willen leeren kennen als onzen God, moeten we *in den Heere Jezus gelooven*. We moeten onze zonden Hem belijden, en zien op het kruis, waar de Heiland stierf om de zonden op Zich te nemen van allen, die zich aan Hem toevertrouwen. Hebt gij dit al gedaan? Zoo ja, dan wordt ge ook door God geholpen en toegesproken, en dan ontvangt ge van Hem heerlijke beloften. Want alle dingen werken mede ten goede voor hen, die God liefhebben! En.... dan kunt ge alles aan Hem zeggen.

Dat leeren we ook van Abram. Al wat hem op 't hart lag, bracht hij tot God, en Hij antwoordde hem. Hoor maar, hoe hij zegt, dat hij geen kinderen had; alleen een trouwen knecht van wien hij veel hield. Zou deze zijn erfgenaam zijn? Maar dat was toch geen kind.

Toen werd hij vertroost. De Heer antwoordde hem, dat hij vele nakomelingen zou krijgen. God zou hem een zoon geven, en zijn nageslacht zou zoo min geteld kunnen worden als de sterren aan den hemel.

Zie, daar gaat Abram naar buiten! Hij ziet den prachtigen Oosterschen sterrenhemel. Zou hij de millioenen sterren kunnen tellen? Welnu, zóó groot zou zijn geslacht worden! Ontelbaar!

En wat deed Abram nu? Hij vertrouwde weer onmiddellijk zijn God. Hij zei niet: „Dat kan niet.” Neen, hoewel hij verder niets zag, nam hij aan, dat het geschieden zou. „Hij geloofde in den Heere, en Hij rekende het hem tot gerechtigheid.”

God had Zijn woord gegeven. Abram had het gehoord. En daarmee was hij tevreden. Aan Gods belofte twijfelde hij niet door ongehoof. *Hij geloofde*. Hij was even zeker, als zag hij zijn nakomelingen reeds voor zijn oogen. En door dit geloof eerde hij God. Daarom rekende God het hem tot gerechtigheid. God zeide dus als het ware tot hem: „Abram! niet door uw goedgevoelen reken Ik u als een rechtvaardige te zijn. Maar omdat gij gelooft wat Ik zeg.”

O, lieve kinderen! wat is dát heerlijk. Ik zou wel willen, dat alle menschen dat leerden verstaan; en jullie in de eerste plaats. Niemand kan door goedgevoelen in den hemel komen. *Door het geloof* worden we gerechtigd. Dat wil zeggen: De Heere Jezus stierf voor onze

zonden. En nu zegt God tot ons, dat hetgeen de Heere Jezus deed aan 't kruis, ons wordt toegerekend, als we in Hem gelooven. Zoo hebben we dan niets te *doen* om zalig te worden, maar te *gelooven* in den Heere Jezus Christus. Bedenkt wel: zonder geloof is het onmogelijk God te behagen. Maar God wordt uw deel, uw schild en uw loon, als gij u vol vertrouwen aan den Heere Jezus en aan God overgeeft.

Een schoon antwoord.

Voor eenige jaren bezocht ik in zekere stad K. een Zondagsschool. Reeds bij het begin werd mijn aandacht getrokken door een knaap van negen à tien jaren, en wel doordat deze zoo bijzonder goed luisterde. Tot het einde toe was hij een en al gehoor, en toen er gezongen werd kon men gevoelen, dat hij niet alleen met de lippen, maar met zijn gansche hart zong. Ik nam mij dan ook voor om te trachten wat meer van hem te weten te komen, en toen de Zondagsschool uitging plaatste ik mij bij de deur om de kinderen te groeten. Toen ik den bewusten knaap de hand gaf, vroeg ik hem:

„Wel, kleine vent! hoe is je naam?”

„Alfred R., mijnheer,” antwoordde hij.

„En hoe oud ben je, Alfred,” vroeg ik verder.

„Negen jaar, mijnheer.”

„Alfred,” zei ik, „jongens van negen jaar kunnen ook reeds op weg naar den hemel zijn; weet je dat?”

„Ja, mijnheer.”

„En hoe staat het dan met je, Alfred? *Ben* je reeds op dien weg?”

„Ja, mijnheer.”

„Maar, Alfred! in den hemel zal niets ingaan wat onrein is, en zonden verontreinigen, en jij hebt toch ook reeds menige zonde bedreven. Hoe kun je dan zeggen op weg naar den hemel te zijn?”

„Mijnheer,” antwoordde hij, terwijl zijn oogen vol blijdschap op mij gericht waren, „ik heb met al mijn zonden tot den Heer Jezus de toevlucht genomen.”

Na dit schoone antwoord, drukte hij mij hartelijk de hand en verdween.

Tot nog toe heb ik dezen knaap niet weer gezien en waar hij zich nu bevindt weet ik niet, maar zijn antwoord, op zulk een beslist toon uitgesproken, liet bij mij niet den minsten twijfel achter.

Bij de jongens en meisjes, die dit lezen, zullen er ook wel zijn van negen jaar, sommigen zijn misschien jonger, anderen ouder. Maar weet ge ook reeds, zooals Alfred, dat ge op weg zijt naar den hemel?

Wie met zijn zonden tot den Heere Jezus gaat, wordt door Hem aangenomen en gevoerd naar de eeuwige heerlijkheid.

De Vriend der Zondagsschool.

God, die geen vogeltje vergeet,
Denkt ook aan ons, — in vreugd en leed!

„Uit den mond van kinderkens en zuigelingen hebt Gij lof toebereid!”

Zij ging op de Zondagsschool, de kleine Emma. Daar had men haar verteld van de liefde van den Heere Jezus; hoe Hij niet alleen groote — maar ook kleine zondaars liefheeft, en voor die allen eenmaal stierf aan het kruis. Dat zij een kleine zondares was, ja dat wist Emma, maar dat de Heere Jezus haar liefhad, dat had zij op de Zondagsschool gehoord. Vader en Moeder hadden nooit met haar over die liefde gesproken. Wel had Moeder haar bidden geleerd; vóór en ná het eten en als zij naar bed ging had zij altijd een gebedje uitgesproken, maar nimmer had zij geweten, dat de Heere Jezus haar liefhad en eens voor haar stierf.

O, hoe heerlijk was het voor haar, als zij den onderwijzer hoorde spreken over het komen van den Heere Jezus hier op aarde; hoe Hij geboren was in een stal; hoe de engelen hadden gezongen in Bethlehems velden en de wijzen uit het Oosten waren gekomen, om Hem te huldigen; hoe Hij hier het land doorging, goeddoende; maar hoe Hij ten slotte moest sterven aan een kruis, en daar uitriep: „Mijn God! Mijn God! waarom hebt Gij Mij verlaten!”

Als zij over het lijden hoorde, was het haar te moede alsof er een stem tot haar zeide: „Emma, dat was *voor* u, dat de Heiland zoo

moest lijden. Hij had u zoo lief!”

Telkens weer drong de onderwijzer er op aan, dat toch de kinderen hun hart aan den Heere Jezus zouden geven, hun zonden aan Hem zouden belijden, en in Hem gelooven; „want,” klonk het dan ernstig: „wie in Hem gelooft, heeft het eeuwige leven, en komt niet in het oordeel.”

Het was voor Emma alsof de onderwijzer alleen voor haar sprak.

„Ook *mij* heeft Jezus lief, ook *ik* mag in Hem gelooven en voor eeuwig behouden worden,” sprak zij dan in zichzelf.

En niet lang duurde het, of Emma gaf werkelijk haar hartje aan den liefdevollen Heiland. Nauwelijks negen jaar oud, wist zij, dat zij een schaapje was van den Goeden Herder.

Doch de Goede Herder wilde niet alleen Emma tot Zijn schaapje maken, ook was Zijn oog gericht op Emma's Vader en Moeder, en op haar kleine broertje. En Emma zou het middel zijn, om ook dezen tot Hem te brengen.

„Kinderen,” sprak de onderwijzer op zekeren Zondagmiddag, „a.s. Woensdagavond is hier een Evangelieverkondiging, en nu mogen jullie je ouders vriendelijk uitnoodigen die bij te wonen.”

Dát was een goede gelegenheid voor Emma, om haar wenschen vervuld te zien. Want nu zij zelve den Heere Jezus kende als haar Heiland, wilde ze ook gaarne, dat haar ouders van den Heere Jezus zouden hooren! En deze gingen nooit ergens

heen, waar over deze dingen werd gesproken.

„Moeder,” sprak Emma, toen ze thuis kwam, „mogen wij nu *samen* eens naar die Evangelieverkondiging gaan?” Moeder vroeg wat er was, keek het briefje in, dat Emma had meegekregen, maar scheen er weinig zin in te hebben. Toen Emma echter bleef aanhouden, besloot Moeder er heen te gaan, en Emma mee te nemen. Vader wilde eerst niet beloven mee te gaan, maar ten slotte zei hij toch, dat hij, van zijn werk komend, ook zou gaan.

Het was een regenachtige avond, en liever was Moeder thuis gebleven. Doch omdat Emma nogmaals bleef aanhouden, werd de belofte gehouden. Ook Vader kwam.

De spreker behandelde dien avond Openb. 1 : 7: „Ziet, Hij komt met de wolken.”

Als een scherp zwaard drong elk woord in de harten der ouders. Hun gansche leven kwam hun voor den geest. Het was alsof de spreker alleen tot hen het woord richtte.

Aan den uitgang werden nog traktaten uitgereikt. Ook de Vader en Moeder van Emma ontvingen er een. Het droeg tot opschrift: „Zijt gij gereed?”

Zwijgend ging men naar huis.

Thuis komende ging Emma dadelijk naar bed, en in het bijzijn van haar Moeder boog zij de knieën en dankte den Heer voor dezen avond.

Met een glimlach op het gelaat vroeg Emma: „Moeder, behoort u nu ook den Heere Jezus toe?”

„Ik hoop het, kind,” sprak de Moeder, en verdween haastig uit de slaapkamer.

Thans waren Vader en Moeder alleen. Een oogenblik zaten ze nog zwijgend naast elkander. Maar toen ook stortten ze wederkeerig hun harten voor elkander uit. Beiden hadden dezelfde behoeften; beiden hadden ze dien avond gezien, dat ze op weg waren naar het eeuwig verderf en, dat ze nu hun hart aan den Heere Jezus moesten geven, wilden ze gereed zijn, als Hij komt met de wolken!

Hun harten waren verbroken. Zij bogen hun knieën, beleden hun schuld aan God, en geloofden in den Heere Jezus, die ook voor hen op aarde kwam, en stierf aan het kruis op Golgotha.

„Groote blijdschap” vervulde toen hun harten, en samen dankten zij God, die nu in den Heere Jezus hun Vader was geworden.

De ouders van Emma zien thans met gelukkige harten uit naar de komst van den Heere Jezus, om dan met allen, die Hem liefhebben, in wolken te worden opgenomen, Hem te gemoet in de lucht. Later gaf ook Emma's broertje zijn hartje aan den Goeden Herder, want Emma leidde ook hem tot Jezus. En nu leven zij samen gelukkig als volgelingen van den Heiland.

Zijn mijn lezers en lezeressen gereed als Jezus komt? En zoo ja, denken ze er dan wel eens aan om, evenals kleine Emma, ook anderen tot Jezus te leiden?

Op „Dennenhoeve.”

Het begon thans werkelijk winter te worden! Een koude wind streek door de kale takken der boomen en de vaal grauwe lucht wees er op, dat een flink pak sneeuw in aantocht was. *Te vroeg kwam de winter echter niet, want er moesten nog maar enkele weken verlopen, dan stond Kerstmis voor de deur.*

Op „Dennenhoeve” was alles voor den komenden winter in gereedheid gebracht. Het vee was uit de kale weide gehaald en overgebracht naar den warmen stal; de voorraadschuren waren goed voorzien van winterprovisie, terwijl een hooge stapel brandhout, achter het huis, wel zou zorgen, dat in het woonvertrek steeds een lustig vuurtje knapte.

Thomas Banning had eenige jaren geleden de leiding van het groote bedrijf op zich genomen en woonde thans, nadat zijn vader overleden was, in het groote huis met vrouw en kind, terwijl zijn moeder haar intrek had genomen in een kleinere woning, slechts eenige minuten van de hoeve verwijderd. Jammer, dat de oude vrouw niet al te best met haar schoondochter overweg kon. Ze vond, dat Thomas wel een rijkere, voornamere vrouw had kunnen kiezen, en nu hij daarin zijn eigen zin was gevolgd, kon vrouw Geertje, zoo heette Thomas' vrouw, het haar schoonmoeder nooit naar den

zin maken. Zelfs toen voor het eerst een lief jongentje zijn intrede deed op „Dennenhoeve,” toonde grootmoeder geen belangstelling. „Ik heb niets met jongens op,” sprak zij tot Thomas, „en bovendien kost het zooveel geld om ze op te voeden.” Natuurlijk gaf een en ander geen prettige verhouding tusschen de oude moeder en haar kinderen, doch zij was er zelf de schuld van.

Op een dezer winteravonden gebeurde er iets buitengewoons op „Dennenhoeve.” Een jongentje, ongeveer even oud als de kleine Thomas, kwam de plaats oploopen, klopte aan bij het huisje van de oude moeder en verzocht binnengelaten te worden. Het kind zag er bleek en afgemat uit, klaagde over honger en koude, en smeekte met droeve stem om onderdak.

Hoe of dat kind in dezen tijd van het jaar hier kwam? Ik zal het jullie vertellen. Thomas Banning had nog een jongere zuster, die reeds jaren geleden in het geheim het ouderlijk huis had verlaten, omdat haar moeder dikwijls zoo onvriendelijk was. Natuurlijk was dat niet goed, doch zij kon het niet meer uithouden, liep weg en... van dat oogenblik af, hoorde niemand meer iets van haar. Wél had ze na maanden nog eens geschreven, dat ze getrouwd was en erg naar huis verlangde, doch haar brieven waren door de moeder ongelezen in het vuur geworpen, en zelfs Thomas had het zijn zuster niet

Naast hun lieveling lag de kleine vreemdeling in diepen slaap.

kunnen vergeven, dat ze zóó gehandeld had.

En thans kwam eindelijk een boodschap van Emilia, zoo heette het meisje, in den vorm van dit afgematte kind. De oude vrouw was boos en kwaad. Het scheen wel, of de ongehoorzame dochter in 't geheel geen plaats meer in haar hart had en ze wilde het kind van haar dan ook niet in huis hebben.

„Mijn huis is geen plaats voor dat kind,” riep ze uit. „Ik wil er niets van weten.” En toen Thomas' vrouw er bij was gekomen, gebod ze haar het kind weg te brengen.

„Ge hebt gelijk, moeder,” zei Geertje zacht. „Ik zal zelf het kind wegbrengen, want *uw* huis is geen plaats voor zulk een wezentje.” Geen oogenblik aarzelde ze en ze nam het jongentje mee naar haar eigen huis.

Toen 's avonds Thomas en Geertje hun kind nog even een nachtkus gingen brengen, lag daar naast haar lieveling, wiens wangen door een gezonden blos rood gekleurd waren, de kleine, bleeke vreemdeling in diepen slaap.

„Je hebt er toch niets tegen, Thomas?” sprak zij, terwijl ze haar man aanzag. „Je weet immers, wie de kinderen zóó liefhad, dat Hij kon zeggen: „Laat de kinderkens tot Mij komen en verhindert ze niet.””

„Ik weet het, vrouwtje,” antwoordde Thomas. „En zeker zal ik ook jou niet verhinderen, dit kind goed te doen.”

Al spoedig bleek, dat het knaapje

een wees was. Zijn beide ouders waren kort na elkander gestorven en dit was voor Geertje een reden te meer, om het ventje bij zich te houden.

Jaren zijn verloopen sinds het oogenblik, dat de beide jongens voor het eerst samen sliepen. Beiden zijn flink en krachtig opgegroeid en steeds vrienden gebleven, die alles voor elkander over hebben.

Hiermede eindigt deze ware geschiedenis, die ik jullie vooral meedeelde met het oog op den moeilijken tijd, die velen thans doormaken door den verschrikkelijken oorlog. Gelukkig behoefden jullie vaders en broers, al moesten ze ook als soldaat uit huis vertrekken, nog niet te vechten. Doch in zoovele landen is dit wél het geval. Daar worden duizenden mannen, waaronder er ook velen zijn, die thuis kinderen hebben, gedood, terwijl ook vele moeders door droefheid en ellende sterven. Hoe verschrikkelijk voor die kinderen, die achterblijven! Laten wij toch niet vergeten veel voor hen te bidden, maar ook te danken, dat wij het nog zoo goed hebben, en dat de oorlog ons land nog niet heeft bereikt.

Oplossingen van de Vragen.

Zoo is er al weer een jaar om! Zoodat er weer *antwoorden* komen in plaats van *vragen*!

Maar vóórdát ik de antwoorden geef, wil ik eerst eens wat vertellen.

Jan was een aardige jongen van ongeveer twaalf jaar. Hij kwam altijd trouw op de Zondagsschool. Maar hij dacht, dat hij alles kon, en hij had altijd thuis nog tijd genoeg om zijn vragen te maken. En wat denken jullie wel? Zou Jan veel antwoorden hebben ingediend? Neen, hoor! Als de andere kinderen der klasse de vragen hadden ingeleverd, moest Jan nog gaan zoeken. Waar is toch mijn boekje! Wie heeft het weggenomen? En zoo ging het een- en andermaal. Daardoor kwam er weinig of niets van om de vragen te beantwoorden. Hoe kwam dit nu? Wel, Jan had niet moeten uitstellen. Dan had hij zijn boekje nog gehad en geen tijd verloren met zoeken. Den eigen Zondag, dat hij zijn boekje kreeg, had Jan moeten gaan leeren, en dan de antwoorden moeten maken. De Zondag is daar juist zoo'n goede dag voor.

Ik vertel jullie dit, opdat je er aan denkt, dat je toch niet wacht of uitstelt. Ik geloof, dat *dit* de oorzaak is, dat er kinderen zijn, die weinig of geen antwoorden geven.

Maar laat ik nu de antwoorden plaatsen van de vijf boekjes, die dit jaar verschenen.

Weet je nog wel waar het eerste

over vertelde? Het was over den „Torenbouw van Babel.” En de andere vier vertelden ons over Abram en Lot.

Nu moeten jullie maar weer eens gaan vergelijken of de antwoorden, die hier volgen, zoo ongeveer dezelfde zijn, als die jullie gegeven hebt.

Het behoeft niet woordelijk hetzelfde te zijn, als het antwoord maar dezelfde bedoeling heeft.

No. 1. De eerste toren.

1. Noach werd een akkerman, en plantte een wijngaard.
2. Hij werd dronken.
3. Cham spotte met zijn vader, en werd daarom later gestraft. Sem en Jafeth niet; die dekten hun vader met een kleed, en zijn daarom gezegend geworden.
4. Om bij elkander te blijven, en zich een „naam” te maken.
5. God verwarde hun spraak, zoodat ze elkander niet verstonden.
6. Babel beteekent „verwarring.”

No. 2. Een Vriend van God.

1. Abram werd een „Vriend van God” genoemd.
2. Vroeger was hij een vijand van God, een afgodendienaar.
3. Ga uit uw land en uit uw maatschap naar het land, dat Ik u wijzen zal.
4. Later zouden zijn kinderen dat land in erfenis ontvangen.
5. In het land Kanaän.
6. Hij bouwde een altaar, en riep den Naam des Heeren aan.
7. Door te gelooven wat God zegt,

en tot den Heere Jezus de toevlucht te nemen.

No. 3. Het beste deel.

1. In Jakobus 2 vers 23; 2 Kronieken 20 vers 7; en Jesaja 41 vers 8. Daar lezen wij, dat Abram een „Vriend” of „Liefhebber” van God genoemd wordt.
2. Er kwam in Kanaän hongersnood.
3. Abram had op God kunnen en mogen vertrouwen.
4. Abram zeide, toen hij in Egypte kwam, dat Sara zijn zuster was.
5. Omdat God den koning ziek maakte.
6. Lot toog met Abram mee. En hun herders kregen twist, omdat er voor beider schapen niet voldoende was om te eten en drinken.
7. „Laat er geen twist zijn; zoo gij ter rechterhand uitgaat, ga ik ter linkerhand.”
8. Lot koos. Hij zag op de vruchtbare velden der Jordaan.
9. Lot sloeg zijn tenten tot Sodom toe.
10. Abram sloeg zijn tenten tot aan de eikenbosschen van Mamre, en bouwde aldaar een altaar.

No. 4. Aan Godes zegen is alles gelegen.

1. Zij wilden geen belasting betalen.
2. Lot, en al zijn bezittingen.
3. Hij toog uit met driehonderd achttien man, en versloeg die koningen.
4. Hij verdeelde zijn volk in drie hoopen.

5. Melchizédek kwam Abram te gemoet.
6. Abram gaf hem een tiende gedeelte van alles.
7. Opdat men niet zou zeggen, dat Abram daardoor rijk was geworden.

No. 5. Schild en loon.

1. De Heer zeide tot Abram: „Vrees niet.”
2. Abram zou een erfgenaam krijgen.
3. Zijn zoon Izak.
4. Als de sterren des hemels; zóó veel.
5. Omdat hij God geloofde.
6. Tot den Heere Jezus gaan, en Hem om vergeving van zonden vragen.
7. Wanneer wij niet doen wat God zegt en dus ongeloovig zijn.

=====

Ziet ge? De antwoorden zijn nog al eenvoudig. Nu, de vragen waren ook gemakkelijk. Er is dus geen enkele reden, dat ge niet zoudt meedoen aan het beantwoorden er van. In 't nieuwe jaar geven we weer nieuwe vragen. Wilt ge u dan voornemen, om eens flink uw best te doen, en elken keer de vragen te beantwoorden? Maar dan moet ge niet uitstellen. Het beste is om denzelfden Zondag, dat ge 't boekje krijgt, het thuis te lezen, misschien met uw ouders, en dan u alleen aan 't werk zet om de vragen te beantwoorden, nadat ge eerst in den Bijbel de verzen hebt gelezen, die boven de Vragen zijn aangegeven.

=====